

Sträckfågelräkningar vid **Falsterbo hösten 2019**

Migration counts at Falsterbo in the autumn of 2019

Meddelande nr. 328 från Falsterbo Fågelstation

Nils Kjellén

Totalt 4,3 miljoner sträckare är den högsta siffran i serien. De tre vanligaste arterna var ovanligt talrika: nästan 2 miljoner bo/bergfink, 1 miljon ringduvor och närmare en halv miljon vitkindade gäss. En art som verkligen vänt uppåt de senaste tio åren är hämpling, där närmare 97 000 är den i särklass högsta siffran hittills. Kajan hade åter ett bra år med drygt 89 000. Däremot går det sämre för ejdern som slutade på 69 000 sträckare. De flesta rovfåglar räknades i relativt stora antal. Arter som blå kärrhök, tornfalk och varfågel gynnades av god gnagarförekomst i det norrländska skogslandet. På den negativa sidan kan nämnas duvhök, ängshök och lärkfalk. Ovanligt höga årsummor noterades för prutgås, sångsvan, flertalet simänder, sjöorre, smålom, vit stork, ägretthäger, trana, kustpipare, skogssnäppa, skrattmås, skräntärna, fisktärna, fjällabb, skogsduva, trädlärka, dubbeltrast, ängspiplärka, vinterhämpling och gulhämpling. På den negativa sidan utmärkte sig kanadagås, bergand, roskarl, småsnäppa, sillgrissla, kråka, blåmes, berglärka, hussvala, björktrast, fältpiplärka, rödstrupig piplärka, gråsiska, gulsparv, ortolansparv och lappsparv. Uppenbarligen har frö- och fruktsättning varit osedvanligt god i stora delar av landet, vilket torde vara den främsta förklaringen till att invasionarterna nästan helt uteblev.

ALLMÄNT

De standardiserade hösträkningarna i Naturvårdsverkets regi påbörjades hösten 1973 som en del i deras fågelmonitoring. Sedan 2001 ansvarar undertecknad för dessa räkningar som redovisas årligen i *Fåglar i Skåne* (Kjellén 2019 och tidigare). Det samlade resultatet presenteras löpande på Falsterbo Fågelstations hemsida under: www.falsterbofagelstation.selindex_s.html. Där återfinns bl.a. figurer som visar beståndsutvecklingen för olika arter under perioden.

FÄLTARBETE

Under perioden 1 augusti till 20 november upprätthölls daglig bevakning av sträcket. Samtliga arter räknades från gryningen fram till kl. 14.00 vintertid. Om det vid denna tidpunkt fortfarande pågick rovfågelsträck räknades detta fram tills det upphörde. Under ett fåtal dagar, när sträcket på grund av otjänlig väderlek varit obefintligt, har räkningarna avslutats före kl. 14.00. Nils Kjellén räknade 1 augusti t.o.m. 20 november och som assisterande räknare arbetade Emil Lundahl 11-18 augusti, Tomas Svensson 19-27 augusti och Mattias Ullman 28 augusti-10 november. Vi delade upp arterna för att erhålla så god täckning som möjligt. Observationsplats är normalt den sydvästligaste udden, Nabben. Endast under ett fåtal dagar, då vindarna förskjutit rovfågelsträcket mot norr, har observatörerna flyttat upp till Fyren vid middagstid för att täcka sträcket bättre. Alla inblandade tackas varmt för sin medverkan.

Tim Andersen har som vanligt sammanställt sträcksiffror från insträcket vid Stevns klint på Själland, mitt emot Falsterbo. Där var det bevakning 21 dagar i augusti, 21 dagar i september, 17 dagar i oktober och 4 dagar i november. Detta innebär lite sämre täckning jämfört med flertalet tidigare höstar. Siffror från Hellebäck norr om Helsingör har erhållits från Steen

Søgaard. Även där var bevakningen något sämre än normalt med 47 dagar att jämföra med ett medel på 63 sedan 1988.

RESULTAT OCH DISKUSSION

Vintern var återigen förhållandevis mild. Såväl vår som sommar var rätt normala, dock med temperatur något över det vanliga. Till skillnad från föregående år var nederbördsmängden under sommaren normal. Sannolikt var häckningsförhållandena relativt bra för flertalet arter. Gnagartillgången var generellt dålig i fjällen, medan tillgången i Norrlands skogsland uppenbarligen var bättre. Således lyckades t.ex. blå kärrhök och tornfalk bra med häckningen. Hösten blev liksom sommaren varmare än normalt. I augusti passerade en del fronter med regn västerifrån, vilket återigen gav en bra passage av vadare och framför allt måsfåglar. Flertalet tropikflyttande tättingar räknades i goda antal. Resten av hösten låg nederbörden under medel. De stundtals friska västvindarna dominerade, vilket leder till högre sträcksiffror. Detta främst därför att fåglarna allmänt flyger högre i medvind eller svaga vindar, vilket gör dem svårare att upptäcka från Nabben.

Totalt 4,3 miljoner sträckare innebär den högsta siffran i serien. Grunden till detta är främst att de tre vanligaste arterna var ovanligt talrika: nästan 2 miljoner bo/bergfink, 1 miljon ringduvor och närmare en halv miljon vitkindade gäss. På fjärde plats hamnade staren med 135 000, vilket innebär andra hösten i rad väl över medel för denna långsiktigt minskande art. En annan fågel som verkligen vänt de senaste tio åren är hämpling, där knappt 97 000 utgör den i särklass högsta siffran hittills. Kajan hade åter ett bra år och landade på drygt 89 000. Däremot går det sämre för ejdern som slutade på 69 000 sträckare. Därefter följer gulärla med 50 000 (en hög siffra) och grönsiska med 48 000, vilket ligger strax över medel.

Föregående uppslag t.v.: Vita storkar på sträck över Nabben 24 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin. Föregående uppslag t.h.: Sträckräknarna på Nabben 14 augusti 2019. Från vänster: Nils Kjellén, Emil Lundahl, Tomas Svensson och Bengt Grandin. Foto: Björn Malmhagen.

Skärfläckor på sträck förbi Nabben 21 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

Ovanligt höga årsummor noterades för arter som prutgås, sångsvan, flertalet simänder, sjöorre, smålom, vit stork, ägretthäger, trana, kustpipare, skogssnäppa, skrattmås, skräntärna, fisktärna, fjällabb, skogsduva, trädlärka, dubbeltrast, ängspiplärka, vinterhämpling och gulhämpling. På den negativa sidan utmärkte sig kanadagås, bergand, roskarl, småsnäppa, sillgrissla, kråka, blåmes, berglärka, hussvala, björktrast, fältpiplärka, rödstrupig piplärka, gråsiska, gulsparv, ortolansparv och lappsparv. Uppenbarligen har frö- och fruktsättning varit osedvanligt bra över större delen av Fennoskandien. Detta torde vara den främsta förklaringen till att invasionarterna uteblev nästan helt.

LÅNGSIKTIGA TRENDER

De arter som uppvisar en signifikant ökning eller minskning av sträcksiffrorna under hela 47-årsperioden presenteras i Tabell 1. Här framgår även utvecklingen under den senaste tio åren, vilken ibland skiljer sig tydligt. Inkluderats har även några arter som ligger strax under gränsen för signifikant minskning. Som framgår av tabellen är det klart fler arter som långsiktigt ökat än som minskat. Jämfört med motsvarande redovisning för två år sedan är förändringarna inte så stora. Gladan är ohotad i toppen medan t.ex. vitkindad gås, sjöorre, fisktärna, vit stork, gulhämpling, sparvhök, brun glada, smålom, ringduva, ägretthäger, tornfalk, silvertärna, svärta, kaja, större strandpipare och skräntärna stärkt sina positioner. Att grågås och sångsvan fallit något beror främst på att fler stannar kvar långt in på senhösten eller övervintrar. Minskningen för stenfalk stöds av andra data och andra arter som hamnar utanför listan är svarttärna samt större och mindre korsnäbb. För brun kärrhök har en snabb uppgång fram till sekelskiftet planat ut sedan dess.

TABELL 1
Arter som uppvisar en signifikant ökning eller minskning av sträcksiffrorna i Falsterbo 1973–2019 samt motsvarande värden för de senaste tio åren.

Species showing a significant increase or decrease in the number of migrants at Falsterbo 1973–2019. with corresponding values from the last ten years.

Spearman Rank (r): * = p < 0.05, ** = p < 0.01, *** = p < 0.001.

Art (ökande)	r	sign	10 år	sign	Art (ökande)	r	sign	10 år	sign
Röd glada	0,98	***	0,47		Roskarl	0,42	**	-0,37	
Vitkindad gås	0,94	***	0,79	**	Trädpiplärka	0,41	**	0,49	
Gråhäger	0,94	***	0,64	*	Mi. strandpipare	0,40	*	0,30	
Pilgrimsfalk	0,93	***	0,17		Skräntärna	0,39	**	0,37	
Havsörn	0,88	***	0,14		Drillsnäppa	0,38	*	-0,19	
Sjöorre	0,87	***	0,61		Ängspiplärka	0,38	**	0,10	
Steglits	0,86	***	0,23		Kustsnäppa	0,36	*	0,00	
Stäpphök (1986-2019)	0,85	***	0,46		Småskrake	0,36	*	0,13	
Fiskmås	0,85	***	0,26		Kricka	0,35	*	0,46	
Trana	0,84	***	-0,04		Brushane	0,33	*	0,25	
Bläsand	0,83	***	0,24		Gravand	0,32	*	-0,03	
Fisktärna	0,80	***	0,64	*	Sånglärka	0,32	*	0,29	
Bläsgås	0,80	***	0,20		Blåmes	0,32	*	-0,07	
Grågås	0,79	***	-0,41		Grönbena	0,32	*	0,25	
Vit stork	0,77	***	0,46		Kustlabb	0,30	*	0,00	
Gulhämpling	0,76	***	0,73	*	Svarttärna	0,30	*	-0,43	
Sparvhök	0,75	***	0,14		Skogsduva	0,21		0,67	*
Pungmes	0,75	***	-0,57		Hämpling	0,04		0,69	*
Dubbeltrast	0,73	***	0,17		Gulärla	0,01		0,70	*
Brun glada	0,73	***	0,62						
Forsärla	0,73	***	0,39		Art (minskande)	r	sign	10 år	cian
Smålom	0,73	***	0,31		,		•		Sigil
Brun kärrhök	0,73	***	0,20		Kråka	-0,93	***	-0,60	
Snatterand	0,71	***	-0,14		Fältpiplärka	-0,90	***	-0,63	
Ringduva	0,70	***	0,60		Ortolansparv	-0,74	***	-0,86	**
Ägretthäger	0,70	**	0,89	***	Rödstrupig piplärka	-0,65	***	-0,67	*
Mi sångsvan	0,70	***	0,01		Sillgrissla	-0,65	***	-0,43	
Stjärtand	0,69	***	0,04		Turkduva	-0,62	***	0,09	
Skäggmes	0,68	***	0,59		Bivråk	-0,61	***	-0,08	
Gråhakedopping	0,68	***	0,11		Turturduva	-0,55	**	-0,44	
Sångsvan	0,66	***	-0,11		Enkelbeckasin	-0,51	***	-0,49	
Skäggdopping	0,66	***	0,35		Hussvala	-0,51	***	-0,21	
Skedand	0,66	***	0,50		Berglärka	-0,49	***	0,38	
Prutgås	0,65	***	0,00	*	Bergand	-0,48	***	0,12	**
Grönsiska	0,64	***	-0,72	*	Råka	-0,47	**	0,78	**
Kanadagås	0,63	***	-0,72		Knipa	-0,46	**	0,17	
Stenknäck	0,62	***	-0,53		Gulsparv	-0,46	**	-0,40	
Ljungpipare	0,61	***	0,47		Stare	-0,45	*	0,41	*
Gråsiska	0,61	***	-0,07		Rosenfink	-0,36	*	-0,70	
Tornfalk	0,60	***	0,33		Snösparv	-0,32		-0,10	
Myrspov	0,57	***	-0,12		Gök	-0,31	*	0,25	
Dvärgmås Cilvertärna	0,57	***	0,03		Lappsparv	-0,30	*	-0,58	*
Silvertärna Mosnäppa	0,57 0,57	***	0,21		Fjällvråk	-0,29		-0,69	**
Trädlärka	0,57	***	-0,07 0,41		Vinterhämpling	-0,27		0,84	
Kustpipare	0,57	***	0,41		Björktrast Bödvingstrast	-0,27		-0,52	
		***	,		Rödvingetrast Blå kärrhök	-0,25		-0,02	
Fiskgjuse Myrenäppa	0,55	**	0,49		Brunand	-0,24		0,14	
Myrsnäppa Skogssnäppa	0,55	***	0,39	*		-0,23		-0,24	*
Svärta	0,51 0,48	***	0,66 0,32		Backsvala Pilfink	-0,22		0,65	
Kaja	0,48	**	0,32	**	Pilīink Duvhök	-0,22		0,42	**
,	0,46	**	-0,11		Grönfink	-0,15		-0,75 0.64	*
Fjällabb (1986-2019) St. strandpipare	0,45	**	0,53		Stenfalk	-0,05		-0,64	
or strailupipare	0,43		0,53		OLEFIIAIK	0,28		-0,45	

Bland de minskande arterna är kråkan fortfarande i topp, trots att nedgången minskat de senaste tio åren (Tabell 1). Detta gäller glädjande nog även för bivråk och berglärka, men i ännu högre grad för råka, stare och vinterhämpling. Tyvärr har däremot arter som fjällvråk, duvhök, fältpiplärka, rödstrupig piplärka, ortolansparv, lappsparv och rosenfink minskat ännu mer. Bland de arter som ligger strax under gränsen för signifikant minskning är det speciellt intressant att jämföra den långsiktiga trenden med motsvarande för de senaste tio åren. Då framträder en del nya kandidater för uppflyttning som svarttärna, björktrast och grönfink. Den senare har ju drabbats av sjukdom efter en tidigare klar uppgång. Å andra sidan har ett antal arter som småtärna, gök och aftonfalk i stället ökat de senaste tio åren. Detaljerade värden för samtliga arter presenteras på hemsidan.

ROVFÅGLAR OCH FALKAR

De inte åldersbestämda rovfåglarna har fördelats efter bestämd procent adulta och juvenila i varje 10-dagarsperiod. Totalt 47 640 rovfåglar ligger något över medel för hela perioden (45 745). Generellt har siffrorna varit något högre efter sekelskiftet. Allmänt var resultatet något blandat. Sparvhökssiffran slutade på 29 000, vilket ligger väl över medel. Ormvråken hade däremot en dålig säsong med endast 8 700, vilket främst förklaras av en dålig koncentration till Falsterbo. Gnagarförekomsten i norra Skandinavien var uppenbarligen återigen förhållandevis god, vilket främst speglas av fler blå kärrhökar, tornfalkar och varfåglar än normalt. Däremot var antalet fjällvråkar lågt, även om ungfågelsandelen låg nära medel. Huvuddelen av de adulta bivråkarna missade återigen Falsterbo medan antalet ungfåglar låg något över medel. Arter som fiskgjuse, brun kärrhök, stäpphök, brun glada, röd glada, havsörn, aftonfalk och pilgrimsfalk var förhållandevis talrika, medan duvhök, ängshök och lärkfalk uppträdde fåtaligt. Ungfågelsandelen ligger strax över medel, men sjunker till strax under om vi enbart inkluderar de tolv vanligaste rovfåglarna (Tabell 2). Årets passage uppdelad på tiodagarsperioder samt medeltal för åren 1973–2018 återfinns i Tabell 5.

Bivråk Pernis apivorus

Koncentrationen av adulta bivråkar till Falsterbohalvön fluktuerar relativt kraftigt p.g.a. vädret under sträcktoppen i månadsskiftet augusti/september. Sedan åldersbestämningen inleddes 1986 har antalet gamla fåglar således varierat mellan 1 426 (2010) och 6 718 (1989). Höstens 3 448 är en förhållandevis låg siffra, vilket betyder att flertalet valde en annan sträckväg. Allmänt kan man notera att den kraftiga populationsnedgången bröts i mitten av 1990-talet och för de senaste tio åren är utvecklingen stabil (Tabell 1).

De första fåglarna bokfördes inte förrän 16 augusti. Antalen steg sedan sakta till en årstopp på låga 456 den 4 september och 501 tre dagar senare. Detta medförde att mediandatum för de adulta inföll fem dagar senare än normalt 2 september. Förhållandevis bättre gick det för ungfåglarna, med 495 sträckare. Här låg i stället sträcktoppen 8 september fem dagar tidigare än vanligt. Höstens ungfågelsandel på 13 % ligger nära genomsnittet (Tabell 2). För att få en mer rättvisande siffra kan vi i stället jämföra med genomsnittet adulta under hela perioden, då andelen sjunker till 11 %. Viktigt är att ungfågelsandelen ökat något sedan sekelskiftet (Tabell 2), vilket förhoppningsvis kan leda till en uppgång för arten på sikt.

Bivråken minskar långsiktigt i Finland (Meller m.fl. 2019), där beståndet numera uppskattas till 2 300 par (Lehikoinen m.fl. 2019). I Danmark har en nedgång konstaterats de senaste tio åren (Ali m.fl. 2019). I Storbritannien har bivråken faktiskt ökat med 21 % de senaste 25 åren (Holling 2019), även om beståndet är relativt litet. Eftersom den svenska reproduktionen uppenbarligen är tillfredställande och jakten i Medelhavsregionen sannolikt har minskat på senare år känns det för närvarande lite mer hoppfullt för arten. Vid Stevns räknades 1 393

TABELL 2 Ungfågelandel (%) bland sträckande rovfåglar i Falsterbo 1986–2019.

Proportion of juveniles (%) among migrating raptors at Falsterbo 1986–2019.

	2018	2019	Medel <i>Mean</i>	Medel 86-90	Medel 91-95	Medel 96-00	Medel 01-05	Medel 06-10	Medel 11-15	Medel 16-19
Bivråk	52	13	14	13	10	11	13	14	14	26
Brun glada	28	19	21	15	21	7	26	25	35	32
Röd glada	58	63	71	83	76	75	76	65	62	60
Havsörn	40	40	39	36	36	29	52	38	44	37
Brun kärrhök	65	66	73	76	78	77	74	68	66	67
Blå kärrhök	83	71	66	60	57	66	74	68	72	68
Stäpphök	58	60	52	25	0	100	46	72	66	49
Ängshök	38	50	58	51	51	69	75	57	55	46
Duvhök	100	100	94	96	95	100	95	82	94	100
Sparvhök	85	84	79	79	80	73	78	80	79	86
Ormvråk	54	40	48	38	44	53	49	49	51	47
Fjällvråk	44	25	28	25	19	19	35	39	30	25
Mindre skrikör	rn 0	-	1	0	0	0	8	0	0	7
Kungsörn	100	100	68	43	71	100	75	100	48	100
Fiskgjuse	50	41	49	50	51	60	51	40	44	47
Tornfalk	80	82	78	70	75	79	81	80	80	83
Aftonfalk	75	92	81	50	77	100	100	50	50	92
Stenfalk	84	78	84	88	86	82	91	81	81	81
Lärkfalk	85	74	86	89	84	87	85	86	83	83
Pilgrimsfalk	37	47	32	40	32	29	29	34	33	34
Medel	61	60	56	51	52	61	61	57	54	58
12 arter	65	57	59	59	58	59	61	59	58	59

bivråkar under hösten, vilket utgör 35 % av Falsterbosiffran. Uppe vid Hellebäck bokfördes 869 sträckare, vilket ligger över medel på 632.

Brun glada Milvus migrans

Höstens första vände 18 augusti och totalt sträckte sedan 13 bruna glador under månaden. En relativt jämn passage under september innehöll som mest tio fåglar den 19:e. Säsongen avslutades med 15 sträckare i början av oktober. Sammanlagt 59 bruna glador utgör den näst högsta siffran efter 82 hösten 2017. På den danska sidan räknades 31 insträckande, vilket motsvarar 53 %. Minst fyra av dessa sågs emellertid inte på den svenska sidan.

De bruna gladorna fördelar sig på 38 adulta, 10 fjolårsfåglar (2K) och 11 juvenila. Ungfågelandelen på 19 % ligger något under genomsnittet (Tabell 2). Ottosson m.fl. (2012) uppskattade beståndet till tio par. Under 2018 konstaterades i storleksordningen 15 säkra el-

ler troliga häckningar utspridda från Skåne till Norrbotten (Friberg & Corell 2019). Sannolikt häckar numera åtminstone 20–30 par i landet. I Finland upptäcktes de första häckningarna på tio år 2002 och 2018 hittades fyra revir (Meller m.fl. 2019). Beståndet uppskattas till 15 par (Lehikoinen m.fl. 2019). Även i Danmark och Norge ökar ströfynden efterhand (Lange m.fl. 2019, Winnem m.fl. 2019).

Röd glada Milvus milvus

Som vanligt var antalen blygsamma i augusti (Tabell 5), då flertalet glador vände. Sträcket drog igång på allvar i mitten av september med som mest 272 den 19:e. Toppen kom i samband med kalluftsgenombrott i början av oktober med 552 sträckare den 2:a och 518 följande dag. Därefter avtagande antal till början av november.

Totalt 2 740 sträckande glador är den lägsta siffran på sex år, vilket rimligen främst beror på att koncentrationen till Falsterbo var lägre än

Röd glada, 1K, över Nabben 31 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

vanligt (jfr. ormvråk nedan). Vid Stevns klint bokfördes 1 295, vilket utgör 47 % av Falsterbos antal. Uppe vid Hellebäck räknades 52 sträckare, en för senare år rätt låg siffra. Gladan är den art som uppvisar den kraftigaste ökningen sedan starten (Tabell 1) och det svenska beståndet torde nu omfatta minst 4 000 par. Av dessa häckar fortfarande den övervägande delen i Skåne. I Danmark är gladan fortfarande relativt sällsynt, men ökningen har tagit fart de senaste tio åren. Beståndet uppskattades till minst 200 par 2018 (Lange m.fl. 2019). Häckfåglar saknas ännu, men fynden i Norge ökar successivt och 2017 sågs 25 fåglar (Winnem m.fl. 2019). I Storbritannien har en successiv ökning ägt rum, med stöd av bl.a. inplantering av svenska och spanska fåglar och 2016 uppskattades beståndet till närmare 4 400 par (Woodward m.fl. 2020).

Såväl de adulta som ungfåglarna kulminerade under sträcktoppen 3–4 oktober, vilket är fyra

dagar tidigare respektive fyra dagar senare än medel. Ungfågelsandelen på 63 % ligger klart under medel (Tabell 2). En generellt lägre andel de senaste 15 åren är sannolikt en effekt av att ungproduktionen efterhand gått ner när tätheten ökat i Skåne. En annan möjlighet är att fler äldre glador väljer att sträcka söderut ifall konkurrensen bland det ökande antalet övervintrare hårdnar. En inventering av övervintrande glador i Skåne i december 2017 pekar dock på ett vinterbestånd på över 2 000 glador.

Havsörn Haliaeetus albicilla

Efter en relativt snabb ökning omfattade den skånska populationen under året hela 41 bebodda revir, varav paret på Falsterbohalvön misslyckades med häckningen (Bengtsson m.fl. 2019). I hela Sverige finns numera sannolikt närmare 800 par (Wirdheim & Corell 2017). I Danmark, dit arten spritt sig från Tyskland, fanns minst 81 par 2018 efter en snabb uppgång

(Eskildsen 2019). Även i Finland går det bra för havsörnen, med ett uppskattat bestånd på 550 par 2015 (Stjernberg m.fl. 2016). I Falsterbo ses en kraftig uppgång av flyttande fåglar, som dock planat ut något de senaste åren. Höstens 52 sträckare utgör ett bra antal under en mild höst.

Redan 24 augusti sträckte fyra havsörnar och som mest bokfördes sju 19 september samt 12 den 3:e och sju 7 oktober. Under senhösten var emellertid antalen förvånansvärt låga (Tabell 5). Vid Stevns bokfördes 43 fåglar, vilket motsvarar hela 83 % av Falsterbos siffra. Minst tio av dessa sågs dock inte i Falsterbo. Höstens sträckare fördelar sig på 4 adulta, 27 yngre subadulta och 21 juvenila. Detta ger en ungfågelsandel på 40 %, vilket ligger nära medel (Tabell 2). De äldre örnarna hade en median 3 oktober och de juvenila 6 oktober. Detta är i båda fallen något tidigare än normalt och allmänt har den samlade passagen de senaste nio åren tidigarelagts drygt två veckor.

Ormörn Circaetus gallicus

För fjärde året i rad noterades ormörn i Falsterbo. Höstens fågel var nere och vände 22 september. Den sågs sedan inte förrän 3 oktober, då den var en bra bit ut över sundet innan den åter vände tillbaka inåt land. Genomsnittet för hela perioden ligger på endast 0,5 sträckare utan någon tydlig trend. Som mest har två fåglar observerats under sex olika år. Mediandatum för sammanlagt 24 sträckare ligger 4 september. Även i hela landet har antalen varit relativt konstanta sedan 1980-talet (Friberg & Corell 2019).

Brun kärrhök Circus aeruginosus

Sträcket var som vanligt igång från säsongsstarten. Antalen började öka från mitten av augusti fram till en topp på 101 sträckare den 24:e. Därefter sjönk siffrorna fram till en ny tömning med maximalt 132 den 7 september. Sedan successivt lägre antal fram till mitten av oktober. Efter en långsiktig ökning fram till sekelskiftet

Brun kärrhök, 1K, på sträck vid Nabben 19 augusti 2019. Foto: Tomas Svensson.

har antalen legat på en mer jämn nivå. Den hittills högsta siffran på 1 262 sträckare bokfördes 2016. Höstens 782 är däremot inte så imponerande och möjligen har vi nu nått den nivå som södra Sverige kan försörja. Dock fortsätter uppgången i de standardiserade häckfågeltaxeringarna (Green m.fl. 2020). Ungfågelandelen på 66 % ligger under medel (Tabell 2). Den sjunkande andelen sedan 1986 antyder att ökad konkurrens i högre tätheter lett till försämrad ungproduktion. Även i Finland ser vi en kraftig ökning fram till sekelskiftet och en mer stabil population sedan dess (Meller m.fl. 2019). I Danmark, Storbritannien och kontinentala Europa förefaller emellertid en viss ökning ha skett även efter sekelskiftet (PECBMS 2017, Holling 2019, Ali m.fl. 2019). Även om antalet häckande par ännu är relativt litet i Norge, verkar de öka (Winnem m.fl. 2019).

Mediandatum inföll något senare än vanligt för samtliga kategorier. Generellt har emellertid en tidigareläggning av sträcket med fem dagar registrerats under perioden. Av de adulta kärrhökarna utgjorde hanarna 55 %, vilket kan jämföras med medel på 47 %. Bland hanarna utgjordes minst 8 % av fjolårsfåglar (2K), vilket är en relativt låg andel. Vid Stevns klint räknades 492 bruna kärrhökar (63 %), med flertalet dagssiffror under Falsterbos. Uppe vid Hellebäck bokfördes 63 jämfört med ett medel på 62 sträckare.

Blå kärrhök Circus cyaneus

Under augusti bokfördes endast fyra sträckare, men ytterligare fem sågs på den danska sidan. Den första ungfågeln registrerades 7 september. Siffrorna ökade inte förrän i mitten av månaden, med maximalt 30 den 19:e och 31 den 23 september. Efter en mindre topp i början av oktober minskade antalet successivt till säsongsavslutningen (Tabell 5). Totalt 342 sträckare ligger klart över medel på 264 och ungfågelsandelen landade på 71 %, vilket ligger något över medel på 66 % (Tabell 2). Således uppenbarligen ett förhållandevis bra häckningsresultat som en

följd av god gnagartillgång i Norrlands skogsland. Mediandatum för hanar 27 september ligger tre dagar tidigare än medel, medan honorna kulminerade mer normalt 24 september. Ungfåglarnas median ligger sex dagar tidigare än vanligt 4 oktober. Allmänt har, liksom för flera andra kortflyttare, en signifikant senareläggning av sträcket ägt rum sedan 1970-talet. För blå kärrhök utgör skillnaden sex dagar och sannolikt är detta en följd av mildare väder. Andelen hanar bland de adulta (49 %) kan jämföras med ett medeltal på 46 %.

Långsiktigt syns en strax under signifikant nedgång i Falsterbo (Tabell 1), trots stora årliga fluktuationer. Dessa styrs främst av gnagartillgången i norr. Väldigt få häckningar upptäcks i Sverige och utvecklingen känns oroande. I Finland har beståndskurvan sedan 1980 pekat nedåt, bortsett från ett par toppar i samband med goda gnagarår (Meller m.fl. 2019). Den klassas numera som sårbar på den nationella rödlistan. I Danmark syns en signifikant minskning av antalet övervintrare sedan 1980-talet (Ali m.fl. 2019). Någon motsvarande nedgång finns ännu inte i de låga svenska vintersiffrorna. På de Brittiska öarna är beståndet långsiktigt stabilt trots att man fortfarande har problem med förföljelse, framför allt från ripjägare (Holling 2019). På den danska sidan räknades 180 sträckare, vilket motsvarar 53 % av Falsterbosiffran. Skillnaden under enskilda dagar var som vanligt relativt stor för denna bredfrontsflyttare. Uppe vid Hellebäck sågs endast nio, vilket ligger långt under genomsnittet på 65 sträckare.

Stäpphök Circus macrourus

Ett ökat uppträdande i hela Västeuropa under de senaste decennierna antyder att arten befinner sig i spridning västerut från kärnområdena i Ryssland. Detta stöds av flera konstaterade häckningar i Finland och nordvästra Ryssland på senare år (Henry 2018). Totalt hittades 17 par i Finland 2018, vilka producerade minst 44 ungar (Meller m.fl. 2019). En satellitförsedd hona övervintrade i Marocko. Beståndet upp-

skattas till 15 par (Lehikoinen 2019). Stäpphöken var tidigare en sällsynt gäst i Falsterbo med endast två sträckare under 1970-talet. Hösten 2011 upplevde vi den hittills kraftigaste invasionen till Nordvästeuropa. I Falsterbo räknades då 43 stäpphökar. Efter ett antal sämre år har antalen ökat markant de senaste fyra höstarna. Ströobservationerna ökar även kraftigt i samtliga nordiska länder.

Passagen inleddes med en 2K hane vid Stevns 20 augusti. I Falsterbo var premiären en ungfågel på månadens sista dag. I september bokfördes utsträck under 16 olika dagar. En markant topp inföll den 7:e då hela tio sträckare sågs. Detta innebär dagsrekord med god marginal, men inkluderas individer som enbart sågs på andra platser på halvön stiger antalet till minst 13. Näst högsta antal var fem 18 september. Under oktober noterades tre sträckare och hösten avslutades med en ungfågel 1 november, den senaste hittills. Sammanlagt 40 sträckare har endast överträffats två gånger med som mest

45 hösten 2016. Tidigare år har en del väldokumenterade observationer från andra platser på halvön inkluderats. Arten har nu blivit för vanlig för att tillåta detta, men sannolikt hade vi landat på närmare 50 sträckare om alla medtagits. Vid Stevns bokfördes 28 stäpphökar med hela 13 den 7 september. Minst elva av dessa sågs inte i Falsterbo, en ovanligt hög andel. Ungfågelandelen på 60 % ligger över medel (Tabell 2), varför även stäpphöken sannolikt påverkats positivt av en god gnagartillgång i norra Fennoskandien. Bland de äldre stäpphökarna urskiljdes fem fjolårsfåglar (4 hanar och 1 hona). Av de juvenila kunde fyra hanar och tre honor bestämmas med hjälp av ögonfärgen. Mediandatum för totalt 243 stäpphökar t.o.m. 2016 infaller 3 september för hanar, 4 september för honor och 11 september för ungfåglar. Tendensen är mot en allt tidigare passage, vilket innebär ett större överlapp med ängshök. Höstens passage kulminerade 8-9 september, med ungfåglar något före de adulta.

Stäpphök, 1K, vid Nabben 4 september 2019. Foto: Bengt Grandin.

Ängshök Circus pygargus

Det svenska beståndet omfattade 34-36 par, varav 29 på Öland, 2018 (Friberg & Corell 2019). Detta utgör en kraftig nedgång utanför Öland jämfört med närmast föregående år. Glädjande nog var reproduktionen förhållandevis god. I Danmark registrerades 24-27 par koncentrerade till Sydvästjylland 2018, vilket är i linje med närmast föregående år. Totalt blev minst 48 ungar flygga, vilket är en klar uppgång (Rasmussen m.fl. 2019). Beståndet har varit relativt stabilt sedan 1990-talet, mycket tack vare omfattande insatser för att skydda bona. I Finland hittades inga häckningar 2018, men beståndet uppskattas till 5 par (Lehikoinen m.fl. 2019, Meller m.fl. 2019). Även i Storbritannien är arten hotad och 2016 hittades endast 5-6 par (Holling 2019).

Antalen i Falsterbo har fluktuerat en hel del sedan 1973 utan någon tydlig tendens. Höstens sex ängshökar ligger under medelvärdet (8), men arten får ändå sägas klara sig förhållandevis bra än så länge. Sträckarna fördelade sig på två adulta hanar, en adult hona och tre ungfåglar. Ungfågelsandelen på 50 % ligger något under medel (Tabell 2). Vid Stevns klint bokfördes fyra ängshökar, varav en inte sågs från Nabben.

En obestämd stäpp/ängshök sträckte 15 augusti. Datum talar för ängshök, men profilen kändes mer som stäpphök.

Duvhök Accipiter gentilis

En tydlig nedgång i såväl standardrutter som vinterrutter sedan sekelskiftet (Green m.fl. 2020) visar att duvhöken för närvarande minskar. I Danmark syns en minskning under häckningstid (Ali m.fl. 2019). En svag långsiktig nedgång är även belagd från Finland (Meller m.fl. 2019). I Storbritannien ökar däremot arten klart för närvarande (Holling 2019).

De årliga fluktuationerna i Falsterbo är rätt stora, men generellt syns en uppgång till början av 1990-talet och en nedgång sedan dess. Minskningen är signifikant för de senaste tio åren (Tabell 1), vilket stöder artens generella tillbakagång. En duvhök vände 6 oktober och senare registrerades endast två utsträckande ungfåglar. Endast två tidigare höstar har årssumman varit lägre med endast en utsträckande. Långsiktigt har den tidsmässiga passagen tidigarelagts signifikant under perioden. Vid Stevns klint bokfördes tre duvhökar 6 oktober, medan arten saknades helt vid Hellebäck.

Sparvhök Accipiter nisus

Som vanligt en utdragen passage med utsträckande sparvhök alla dagar utom två. Antalen ökade från mitten av augusti med som mest 1 102 den 25:e och 1 178 på månadens sista dag. Bra fart hela september med maximalt 2 790 den 18:e och 2 234 följande dag. Antalen i oktober var snarast lägre än vanligt, medan endast blygsamma antal räknades i november (Tabell 5). Summan på 28 904 är en hög siffra i samma storleksordning som de två närmast föregående åren.

Långsiktigt fortsätter populationsuppgången även om den inte är signifikant de senaste tio åren (Tabell 1). Det svenska beståndet uppskattades till 44 000 par (Ottosson m.fl. 2012) och sparvhöken är därmed vår talrikaste rovfågel. I Danmark finns ingen tydlig utvecklingstrend under häckningstid sedan 1970-talet (Ali m.fl. 2019). I häckfågelstudierna från Finland finns en negativ trend främst sedan 2008 (Meller m.fl. 2019). Om vi tittar på hela Europa förefaller beståndet ha varit rätt stabilt sedan 1980 (PECBMS 2017). Vid Stevns registrerades 5 129 sparvhökar, vilket endast motsvarar 18 % av Falsterbos antal. Uppe vid Hellebäck räknades bara 409, vilket kan jämföras med ett medeltal på 1 243 sedan 1988.

Ingen köns- och åldersbestämning görs numera utan antalen räknas om efter genomsnittet per tiodagarsperiod från specialstudien åren 1986–2000. De unga honorna kulminerade två dagar senare än normalt 7 september och de unga hanarna fem dagar tidigare än medel 21 september. Motsvarande adulta hade i stället sin sträcktopp något tidigare än normalt

med median 15 respektive 20 oktober. Långsiktigt har mediandatum för samtliga sparvhökar tidigarelagts med nio dagar sedan 1970-talet. Andelen juvenila slutade på höga 84 % (Tabell 2), vilket främst förklaras av högre siffror under första halvan av hösten, då ungfåglarna kulminerar. Det är tveksamt om proportionen övervintrande sparvhökar ökat efterhand som vintrarna blivit mildare. Vinterfågelräkningarna visar istället en signifikant minskning sedan 1975 (Green m.fl. 2020).

Ormvråk Buteo buteo

Utsträcket började som vanligt inte på allvar förrän i andra septemberdekaden. Efter 1 201 den 19 september var emellertid sträcket dåligt resten av månaden. I samband med kalluftsgenombrott kom en topp första oktoberveckan med maximalt 944 den 3:e. Sedan dröjde det till 28 oktober då årsbästa på 3 883 räknades. Totalt 8 710 vråkar utgör den lägsta siffran på tio år och det är uppenbart att koncentrationen till Falsterbo var lägre än vanligt. Vid Stevns

klint räknades 2 928 (34 %). Ofta förklaras lägre siffror med att en högre andel korsar sundet uppe i norr, men höstens 7 242 vid Hellebäck ligger klart under medel på 15 084. Det mesta talar för att fler ormyråkar övervintrar i landet efterhand som vintrarna generellt blivit mildare. Uppgången i vinterfågeltaxeringen är dock inte signifikant (Green m.fl. 2020). Häckfågeltaxeringarna sedan 1975 visar emellertid en signifikant ökning. I Danmark har arten ökat långsiktigt såväl som häckfågel som övervintrare, men trenden har vänt de senaste tio åren (Ali m.fl. 2019). I de finska häckfågeltaxeringarna syns en nedåtgående trend i hela landet sedan 1980 (Meller m.fl. 2019). Nedgången är tydligare i de standardiserade finska räkningarna (Väisänen m.fl. 2018). Majoriteten av de finska häckarna sträcker dock söderut öster om Östersjön och passerar således inte Falsterbo.

Ungfågelsandelen på 40 % ligger något under medel (Tabell 2), men sjunker till 34 % om vi i stället jämför med medeltalet adulta sträckare under perioden. Sannolikt har därför häck-

Ung ormvråk över Nabben 31 augusti 2019. Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

ningen lyckats sämre än normalt beroende på en relativt dålig gnagarförekomst. Långsiktigt varierar ungfågelsandelen betydligt mindre än för fjällvråken. Mediandatum för de adulta inföll normalt 7 oktober, medan ungfåglarna kulminerade hela 13 dagar senare än vanligt 28 oktober. Om vi jämför mediandatum för samtliga ormvråkar ligger genomsnittet för de senaste nio åren sju dagar senare än medel från 1970-talet. Detta antyder en högre andel ungfåglar, vilka sträcker senare, vilket inte är lika uppenbart i Tabell 2. En motsvarande senareläggning av sträcket återfinns hos flera andra kortflyttare.

Fjällvråk Buteo lagopus

Den första fjällvråken bokfördes inte förrän 18 september och följdes av ytterligare 63 i slutet av månaden. Antalen var sedan förhållandevis låga under hela hösten (Tabell 5) och årsbästa inskränkte sig till 33 den 28 oktober. Totalt 258 utgör den femte sämsta siffran hittills och ligger långt under genomsnittet på 889. Antalet adulta sträckare har varierat mellan 119 och 1 248 under perioden och årets 194 är alltså ingen bottennotering. De juvenila varierar ännu mer, mellan 9 och 1 457. Ungfågelsandelen på 25 % ligger något under medel (Tabell 2), men sjunker till 11 % om vi istället jämför med medeltalet adulta sträckare under perioden. Uppenbarligen var det dåligt med gnagare i fjällvärlden, där flertalet fjällvråkar normalt häckar. Även om fler efterhand börjat häcka i skogslandet, där det i år var relativt gott om gnagare, så räckte detta inte för att få upp ungproduktionen under sommaren.

I Danmark är fjällvråken en av de övervintrande arter som minskat mest sedan 1970-talet (Ali m.fl. 2019). Det samma gäller sannolikt även i Sverige, där nedgången i vinterfågeltaxeringarna numera är signifikant. I de standardiserade häckfågelräkningarna har fjällvråken minskat sedan 1998 (Green m.fl. 2020), men den stora nedgången ägde rum tidigare, vilket bl.a. data från Stora Sjöfallet visar (Tyrén & Hellström 2016). Den långsiktiga minskningen i Falsterbo

är numera signifikant (Tabell 1). Framtiden ser därför mörk ut även om en ökad andel skogshäckare möjligen kan rädda arten på sikt. Även i Finland finns en långsiktig nedgång trots stora årliga fluktuationer (Meller m.fl. 2019, Väisänen m.fl. 2018). Beståndet uppskattas numera till 1 000 par (Lehikoinen m.fl. 2019) och arten anses på den nationella rödlistan vara hotad.

Mediandatum för de adulta inföll fyra dagar tidigare än normalt 4 oktober, medan de juvenila i stället kulminerade elva dagar tidigare än medel 28 oktober. Långsiktigt finns ingen tydlig trend beträffande artens tidsmässiga passage. Vid Stevns klint räknades 133 fjällvråkar (52 %). Uppe vid Hellebäck bokfördes endast åtta att jämföra med i medeltal 56 sträckare.

Större skrikörn Clanga clanga

En yngre subadult vände 19 och 22 september. Senare vände en äldre fågel 3 oktober. Sannolikt sågs ingen av dessa under vintern i Skåne. Medianen för sammanlagt 54 sträckare under perioden ligger 11 oktober, vilket är mer än en månad senare än för mindre skrikörn. Endast tre ungfåglar (6 %) ingår i summan, där subadulta örnar dominerar.

Mindre skrikörn saknades i sträckprotokollet för femte gången sedan 1973

Stäppörn Aquila nipalensis

En stäppörn inne på sitt andra kalenderår var nere och vände 7 och 30 oktober. Den vågade inte korsa sundet och sågs senare i Börringeområdet åtminstone in i januari. Sammanlagt har 24 stäppörnar setts under perioden med en median 24 september. Även här dominerar subadulta fåglar klart.

Kungsörn Aquila chrysaetos

Redan 3 oktober sträckte en kungsörn ut och följdes av nästa fyra dagar senare. Den fina rovfågeldagen 28 oktober sågs tre örnar, varav en vände. Samtliga utgjordes av ungfåglar, varav tre bokföres insträckande vid Stevns. Långsiktigt ökade genomsnittet från en på 1970-talet

En av de tre unga kungsörnarna över Nabben 28 oktober 2019. Foto: Bengt Grandin.

till 2,6 på 1990-talet, men har därefter sjunkit något igen. Mediandatum för sammanlagt 21 subadulta ligger 21 oktober och för 51 juvenila 16 oktober. I Skåne går det uppenbarligen lite trögt för kungsörnarna och antalet kända par har legat kvar kring tio i många år nu (Bengtsson m.fl. 2019).

Fiskgjuse Pandion haliaetus

Antalen ökade fram till en topp med 33 den 20 augusti och 24 följande dag. Nästa stöt kom i början av september med årsbästa på 91 den 7:e. Detta är en hög siffra som endast överträffas av 96 sträckare 14 augusti 2005. Resten av hösten var antalen mer blygsamma med den senaste gjusen 24 oktober. Summan på 391 sträckare är förhållandevis hög och fiskgjusen återfinns långsiktigt bland de signifikant ökande arterna (Tabell 1). Kurvan har dock snarast planat ut något efter 2005. Det svenska beståndet, som är det största i Europa, skattades till 3 600 par efter riksinventeringen 2001 (Ryttman 2004). I Skåne verkar ökningen ha stannat av och be-

Två sträckande fiskgjusar, båda 1K. Nabben 30 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

ståndet 2013 var ungefär lika stort som tolv år tidigare (Bengtsson 2014). I Finland har fiskgjusen ökat från drygt 600 par i början av 1970-talet till uppskattningsvis 1 400 par i dagsläget (Lehikoinen m.fl. 2019). Det genomsnittliga antalet flygga ungar har också ökat under perioden (Saurola 2019). I Danmark hittades sex bon 2018 (Novrup 2019). De Brittiska öarna återkoloniserades på 1970-talet och ökningen fortsätter, med 216–258 rapporterade par 2017 (Holling 2019).

Ungfågelsandelen på 41 % ligger något under genomsnittet (Tabell 2). Mediandatum för de gamla fiskgjusarna 25 augusti överenstämmer med medel, medan ungfåglarna kulminerade fem dagar senare än normalt 3 september. Generellt har passagen tidigarelagts signifikant under perioden. Andelen som sågs på den danska sidan var snarast högre än vanligt med totalt 181 sträckare (46 %). På toppdagen 7 september räknades 52 på den danska sidan.

Tornfalk Falco tinnunculus

Sträcket var som vanligt igång från säsongsstarten, medan antalen började öka från mitten av augusti. En första topp innehöll årsbästa på 71 sträckare 25 augusti. Därefter pågick en relativt fin passage fram till de första dagarna i oktober med som mest 67 den 22 september. Ett glest utsträck registrerades genom hela oktober (Tabell 5). Sammanlagt 982 tornfalkar ligger långt efter fjolårets höga 1 567 sträckare, men klart över medel. Även om arten inte är lika beroende av smågnagare som fjällvråk och blå kärrhök är det uppenbart att den goda gnagartillgången i Norrlands skogsland gynnat häckningen. Årets resultat i Stefan Delins 200 holkar i Västerbotten låg också klart över medel med 4,5 ungar per genomförd häckning. Ungfågelsandelen på 82 % ligger något över medel (Tabell 2) och ökar till 83 % om vi i stället jämför med medeltalet adulta sträckare under perioden. Sträcktoppen för såväl adulta som juvenila inföll normalt 8-9 september. Generellt har en tidigareläggning av sträcket ägt rum under perioden. Vid

Stevns bokfördes 280 tornfalkar, vilket endast utgör 29 % av Falsterbos siffra.

Långsiktigt går det bra för tornfalken, som numera återfinns på listan över signifikant ökande arter, även om ökningstakten minskat de senaste tio åren (Tabell 1). Häckfågelinventeringarna visar på en signifikant uppgång, medan vinterindex faktiskt gått ner signifikant sedan 1970-talet (Green m.fl. 2020). I Finland har beståndet mer än dubblerats de senaste 38 åren, främst tack vare en massiv holkuppsättning och skattas nu till 6 700 par (Lehikoinen m.fl.). Dock har ökningen planat ut sedan 2009 (Meller m.fl. 2019). I Danmark förefaller arten långsiktigt vara stabil under häckningstid, medan det finns en nedgång i vinterindex sedan 1976 (Ali m.fl. 2019). Häckfågeltaxeringar längre söderut i kontinentala Europa är långsiktigt negativa (PECBMS 2017).

Aftonfalk Falco vespertinus

Under hösten upplevde Sverige den kraftigaste invasionen av aftonfalk någonsin. Inte mindre än tolv sträckande i Falsterbo innebär den i särklass högsta siffran hittills. Dessa fördelade sig på en hona och elva ungfåglar. Kulmen kom 31 augusti då nya dagsrekordet sex bokfördes. Vid Stevns registrerades sex ungfåglar, varav fyra inte sågs i Falsterbo. Allmänt har fynden i Sverige legat relativt stabilt från 1980-talet fram till 2018, trots stora årliga fluktuationer (Friberg & Corell 2019). I Falsterbo sjönk genomsnittet från 2,5 fåglar på 1970-talet till under två decennierna kring sekelskifet. Vi får se om de senaste två höstarnas högre antal fortsätter. Den samlade medianen infaller 3 september och ungfåglarna dominerar klart.

Stenfalk Falco columbarius

Antalet sträckare låg på en relativt stabil nivå från starten 1973 fram till sekelskiftet. Därefter följde ett antal höstar med förhållandevis höga antal. De senaste sju åren har emellertid antalen rasat och utvecklingen den senaste tioårsperioden är klart negativ (Tabell 1). Höstens 253

En av de sex aftonfalkar, som sträckte förbi Nabben 31 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

sträckare utgör dock en förbättring jämfört med de två närmast föregående höstarna och ligger över medel på 236 sträckare. Ungfågelandelen på 78 % är något under medel (Tabell 2), men ungfåglarna är generellt överrepresenterade i Falsterbo. Det begränsade materialet från de standardiserade häckfågeltaxeringarna visar på en signifikant nedgång sedan 1998, vilket alltså stöds av Falsterbosiffrorna. Den finska populationen förefaller långsiktigt vara relativt stabil, men täcks inte särskilt väl av nuvarande inventeringar (Meller m.fl. 2019). Utvecklingen i Norge är okänd. I Storbritannien har arten nyligen satts upp på rödlistan, trots att 1 160 häckande par hittades under den senaste heltäckande inventeringen 2008 och att den långsiktiga utvecklingen snarast är positiv (Holling 2019).

Efter fem sträckare i augusti registrerades en jämn passage under september–oktober. Årsbästa inskränkte sig till 18 sträckare 18 september och 1 oktober. Höstens mediandatum för juvenila, 21 september, överensstämmer med

genomsnittet. Från Stevns räknades 99 insträckande, vilket motsvarar 39 % av Falsterbos antal. Överensstämmelsen mellan enskilda dagar var som vanligt inte så god för denna bredfrontsflyttare. Uppe vid Hellebäck räknades elva vilket kan jämföras med ett genomsnitt på 43.

Lärkfalk Falco subbuteo

Den första sträckande lärkfalken sågs 2 augusti, men sträcket kom inte igång förrän i slutet av månaden. Som mest räknades tio 7 september, men sedan ebbade sträcket ut ovanligt snabbt. Totalt endast 35 lärkfalkar är en riktigt låg siffra efter tre bättre höstar. Trots relativt stora fluktuationer mellan åren var sträcksiffrorna rätt stabila t.o.m. 1980-talet, minskade något under 1990-talet, och har sedan ökat generellt. Långsiktigt ger detta en klart positiv utveckling. I de standardiserade häckfågelräkningarna finns en signifikant ökning sedan sekelskiftet. Häckfågeltaxeringarna från Finland visar en successiv uppgång fram till och med 2007, men

en svag nedgång sedan dess (Meller m.fl. 2019). I Danmark är lärkfalken betydligt mer sällsynt än hos oss, men någon god beståndsuppskattning finns inte från senare år. I Storbritannien har arten ökat klart i sen tid och den senaste beståndsuppskattningen landade på 3 000 par (Clements m.fl. 2016). Dock finns en nedgång de senaste fem åren (Holling 2019).

Ungfågelsandelen på 74 % ligger klart under medel (Tabell 2). Generellt är dock ungfåglarna klart mer koncentrerade till Falsterbo än de adulta, varför siffrorna inte riktigt speglar häckningsresultatet. Mediandatum för de adulta inföll fem dagar senare än normalt 4 september, medan ungfåglarna kulminerade två dagar tidigare än vanligt 9 september. Från Stevns registrerades 19 lärkfalkar (54 %), men överensstämmelsen mellan olika dagar var som vanligt dålig.

Pilgrimsfalk Falco peregrinus

En gles passage inleddes 19 augusti och totalt bokfördes fem i augusti, 87 i september, 26 i oktober och tre i november. Passagen var förhållandevis utspridd med som mest 10 den 7:e och 13 den 14 september. Framför allt uppträdandet i september var klart bättre än föregående år och totalt 121 falkar överträffas endast av 143 hösten 2012. Det svenska beståndet fortsätter att öka och omfattade 475–525 par 2018 (Friberg & Corell 2019). Detta speglas av uppgången i Falsterbo. I Danmark fanns i storleksordningen 20-25 par 2018 (Lange m.fl. 2019). I Finland häckade ca 30 par i början av 1970-talet, vilket ökat till 300 par 2019 (Lehikoinen m.fl. 2019). På de Brittiska öarna är populationen långsiktigt stabil kring 1 700 par (Holling 2019).

Ungfågelsandelen har hela tiden varit betydligt lägre än för de mindre falkarna, men höstens 47 % ligger klart över medel (Tabell 2). Ett bra häckningsutfall bidrog alltså sannolikt till höstens höga antal. Som vanligt försökte vi könsbestämma falkarna främst med hjälp av storleken. Hanarna dominerade bland såväl de adulta med 55 % som bland ungfåglarna med 56 %. Långsiktigt råder en svag dominans av hanar för båda

En av de åtta pilgrimsfalkar som sträckte 21 september 2019. Foto: Bengt Grandin.

åldersgrupperna. Mediandatum för de olika kategorierna inföll som vanligt i ordningen adulta hanar 2 september, adulta honor 17 september, unga hanar 24 september samt unga honor 1 oktober. Detta innebär för flertalet kategorier en tidigare passage än normalt. Från Stevns räknades bara 19 pilgrimsfalkar (16 %), varav åtminstone fyra inte sågs från Nabben. Uppe vid Hellebäck bokfördes nio vilket ligger nära medelvärdet.

ÖVRIGA ARTER

I Tabell 5 redovisas uppträdandet av samtliga arter uppdelat på tiodagarsperioder. Här återfinns även medeltalet sträckare för perioden 1973–2018. Ungfågelsandelen för några utvalda arter presenteras i Tabell 3. Nedan ges kommentarer till enskilda arters uppträdande under hösten. Vid hänvisningar till häckfågeltaxeringar i olika länder refereras till Green m.fl. (2020) för Sverige, Ali m.fl. (2019) för Danmark och Väisänen m.fl. (2018) för Finland.

Andfåglar

Prutgåsen ökade kraftigt fram till sekelskiftet, men låg sedan på ungefär samma nivå det första decenniet på 2000-talet. Därefter ses en ny uppgång och höstens närmare 37 000 innebär den tredje högsta siffran hittills. Häckningen har uppenbarligen gått relativt bra och 17 % ungfåglar ligger över medel (Tabell 3). I flockarna urskiljdes tre ljusbukiga och fem svartbukiga prutgäss. Även om fler vitkindade gäss dröjer sig kvar vintertid ökar antalet sträckare explosionsartat. Höstens 488 000 utgör det i särklass största antalet och arten är numera den tredje talrikaste i

Falsterbo. Som mest räknades nytt dagsbästa på 216 300 den 4 oktober. En minskning hos grågåsen de senaste åren beror sannolikt på att fler gäss stannar kvar i Skåne till långt in på hösten. Majoriteten av de sträckande sädgässen utgörs numera av den tundrahäckande underarten *rossicus*. Rimligen förklarar detta att siffrorna generellt ökat igen efter en minskning 1990–2008. Den signifikanta långsiktiga uppgången för bläsgås stöds av gåsinventeringarna (Haas & Nilsson 2019).

Efter en långsiktig uppgång har antalet knölsvanar minskat klart de senaste höstarna. Detta förklaras troligen främst av att fler efterhand övervintrar norr om Falsterbo då januariindex ökat klart i sjöfågelräkningarna (Haas & Nilsson 2019). Det nordvästeuropeiska beståndet av mindre sångsvan ökade fram till ett maximum på drygt 27 000 år 1995, men har sedan minskat till 21 500 individer 2005 (Rees & Beekman 2010). I Finland har emellertid antalen under såväl vår som höst varit relativt oförändrade sedan sekelskiftet (Lehtiniemi 2017). I Falsterbo har ökningen snarast fortsatt. Höstens 835 sångsvanar överträffas endast av rekordutvandringen

TABELL 3 Ungfågelsandel (%) bland ett urval sträckare i Falsterbo 1986–2019.

Proportion of juveniles (%) among a number of migrants at Falsterbo 1986–2019.

	2018	2019	Medel Mean	Medel 86-90	Medel 91-95	Medel 96-00	Medel 01-05	Medel 06-10	Medel 11-15	Medel 16-19
Knölsvan	2	1	5	-	-	-	-	6	6	3
Mindre sångs	van 6	1	10	15	8	11	13	10	7	6
Sångsvan	1	20	9	6	6	12	11	12	7	9
Prutgås	3	17	13	19	17	8	12	6	14	13
Trana	15	7	12	25	21	11	10	12	11	9
Bredstj labb	50	100	62	29	42	52	89	64	93	83
Kustlabb	30	53	54	55	68	57	62	45	42	44
Fjällabb	100	100	98	80	99	92	100	99	100	100
Dvärgmås	12	59	50	62	76	53	46	44	37	29
Silltrut	34	22	29	-	-	-	29	31	27	29
Tretåig mås	87	100	87	84	58	85	97	87	95	97
Skräntärna	15	22	15	15	15	12	17	11	19	15
Fisktärna	29	28	32	34	40	38	25	30	34	23
Silvertärna	36	52	37	26	40	39	38	36	46	34
Småtärna	59	71	55	-	-	-	-	-	57	54
Svarttärna	87	89	88	77	94	98	79	83	89	94

Stjärtandsträck förbi Nabben 4 september 2019. Foto: Bengt Grandin.

i samband med novemberkylan 2016. Även här är dock antalet som övervintrar i Sverige klart ökande (Haas & Nilsson 2019). Till skillnad från de andra svanarterna var ungfågelsandelen rekordhög med 20 % (Tabell 3).

Efter en kraftig nedgång under 1990-talet har antalet gravänder ökat igen. I Danmark har förekomsten under häckningstid gått ner långsiktigt och det gäller även de standardiserade räkningarna i Sverige. Den signifikanta uppgången av antalet bläsänder är även väldokumenterad genom andfågelräkningarna (Haas & Nilsson 2019). Snatteranden har ökat kraftigt i landet de senaste 20 åren, vilket speglas av en signifikant uppgång i Falsterbo. Bra går det efter sekelskiftet även för krickan, medan gräsanden inte visar någon tydlig trend. Såväl stjärtand som skedand hade en bra höst och den långsiktiga trenden är positiv liksom i andfågelinventeringarna (Haas & Nilsson 2019). Lite märkligt minskar dock för närvarande flertalet simänder

utom gräsand och snatterand enligt häckfågelräkningarna i Sverige och Finland.

Viggen minskar långsiktigt, men utvecklingen de senaste tio åren är i stället positiv. Arten minskar dock i de standardiserade häckfågelräkningarna. Ejderns uppgång fram till 1990-talet har följts av en relativt kraftig nedgång sedan dess. Höstens låga 69 000 bekräftar detta. Det finska Östersjöbeståndet har halverats sedan mitten på 1990-talet, men uppvisar en liten ökning de allra senaste åren (Below m.fl. 2019). Allmänt är nedgången mindre i Danmark och januariindex i sjöfågelsräkningarna är positivt för Västerhavet (Haas & Nilsson 2019). Alfågelns kraftiga minskning som övervintrare i Östersjön speglas även av de relativt låga siffrorna från Falsterbo. Sjöorren är den dykand som för närvarande ökar mest i Falsterbo och totalt 45 235 utgör den i särklass högsta siffran hittills. Som mest räknades nya dagsbästa 16 540 den 18 september. Detta stöds av uppgångar i såväl september som janua-

En av de 203 tranor som sträckte 2 oktober 2019. Foto: Bengt Grandin.

riindex (Haas & Nilsson 2019). Minskningen hos svärtan har planat ut efter sekelskiftet och höstens 937 är en hög siffra. Sjöfågelräkningarna visar på en signifikant uppgång de senaste tio åren och det finska beståndet klarar sig bra (Below m.fl. 2019). Knipan minskar generellt vid Nabben i kontrast till kraftigt ökande januariindex i sjöfågelräkningarna i Sverige. Efter en minskning från 1970-talet till 1990-talet har antalet sträckande småskrakar ökat rejält. Antalet häckare i den finska skärgården har ökat (Below m.fl. 2019), medan siffrorna i de standardiserade häckfågelinventeringarna i Sverige och Danmark minskat sedan sekelskiftet. Dock finns en ökning i januariindex från sjöfågelräkningarna (Haas & Nilsson 2019). De fåtaliga storskrakarna minskar snarast, men liksom hos knipan övervintrar flertalet längre norrut.

Lommar - trana

Totalt 940 smålommar är det största antalet hittills, vilket förstärker en ökande trend. Antalet storlommar låg däremot nära medel (Tabell 5). Smålommen ökar även i häckfågeltaxeringarna och de båda lomarterna ökar vintertid (Haas & Nilsson 2019). Samtliga tre doppingarter har ökat efter bytet av räknare 2001. Antalet svarta storkar har trots årliga fluktuationer legat förhållandevis konstant kring ett genomsnitt på 1,4 under perioden. Höstens tre utgör därför en förhållandevis hög siffra. Det går bra för de skånska projektstorkarna. Redan tidigt i augusti var en flock med över 100 storkar nere och vände och nya dagsrekordet på 97 sträckande sågs 24 augusti. Sträcksiffrorna visar på en långsiktig signifikant ökning för gråhäger och höstens 480 har endast överträffats tre gånger tidigare. Uppgången är något mindre i häckfågelräkningarna från Sverige och Danmark, men större i Finland. Ägretthägern ökar närmast explosionsartat och höstens 183 är nytt rekord liksom 49 sträckare 25 september. Den långsiktiga kraftiga ökningen för trana fortsätter i Sverige liksom i hela norra Europa. Höstens närmare 12 000

överträffas endast av drygt 18 000 hösten 2013. Ungfågelsandelen på 7 % ligger dock klart under medel (Tabell 3).

Vadare

Bra sträckväder i augusti gav återigen en förhållandevis god passage av adulta vadare (Tabell 5). Sträcket av ungfåglar i september var något bättre än de närmast föregående höstarna, vilket indikerar en bättre häckningssäsong på den ryska tundran.

Liksom i häckfågeltaxeringarna syns ingen tydlig trend för strandskatan. I Finland finns en ökning de senaste åren, medan arten minskar i Danmark. Tofsvipan har generellt minskat under perioden även om en viss återhämtning kan skönjas den senaste dekaden. I Finland syns en ökning sedan sekelskiftet medan nedgången fortsätter även de senaste tio åren i Danmark och Västeuropa. Ökningen hos ljungpipare fortsätter (Tabell 1). Häckfågeltaxeringarna indikerar ett mer oförändrat bestånd i Sverige och Finland och förmodligen har flertalet av våra sträckare sitt ursprung längre österut. Sträckperioden är mer utdragen än för flertalet vadare (Tabell 5). Kustpiparens långsiktiga uppgång har planat ut något de senaste tio åren (Tabell 1). Passagen av större strandpipare har tidigarelagts signifikant under perioden. Årssiffrorna har ökat sedan sekelskiftet och arten återfinns nu bland de signifikant ökande (Tabell 1). Däremot känns det snarast som om ungfågelsandelen i september minskat. De standardiserade häckfågelräkningarna visar på en ökning sedan 1998. Däremot har arten minskat klart i Danmark. De fåtaliga mindre strandpiparna har snarast blivit fler efter sekelskiftet.

En tydlig ökning hos småspoven sedan sekelskiftet motsvaras av en uppgång i de standardiserade rutterna sedan 1998 och i Finland. Storspoven minskar generellt i Sverige, där kurvan för såväl de fria punktrutterna som standardrutterna pekar klart nedåt. Däremot förefaller de finska och danska bestånden vara mer stabila. Myrspoven visar en signifikant långsiktig

ökning även om årets siffra var den lägsta på länge. Roskarlen uppges på senare tid ha minskat kraftigt som häckfågel i Sverige och i den finska skärgården har nedgången varit kraftig sedan 1979 (Below m.fl. 2019). Majoriteten av sträckarna i Falsterbo, som ökat signifikant, utgörs emellertid sannolikt av tundrahäckare från Ryssland. Höstens låga siffra förklaras kanske av en dålig ungproduktion. Bland de arktiska Calidris-vadarna är det främst kust-, spov- och kärrsnäppa samt brushane som verkar ha lyckats med häckningen (Tabell 5). De låga siffrorna för sandlöpare och småsnäppa förklaras främst av bristen på ungfåglar. De fåtaliga mosnäpporna ökar snarast för närvarande. Brushanen minskar snabbt som häckfågel i Norden. I Falsterbo, där majoriteten säkert kommer från Ryssland, syns däremot en uppgång fram till de senaste tio åren (Tabell 1). Snarast fler rastande myrsnäppor långsiktigt (Friberg & Corell 2019) stöds av fler sträckare i Falsterbo.

Gluttsnäppan har ökat i antal efter sekelskiftet. Nabben 3 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

Fisk- och silvertärnor på sträck förbi Nabben 12 augusti 2019. Foto: Emil Lundahl.

En långsiktig minskning av antalet enkelbeckasiner finns även i häckfågeltaxeringarna i Sverige och Danmark, men är inte så tydlig i Finland. Däremot ökar antalet signifikant i standardrutterna sedan 1998. Såväl svartsnäppa som rödbena har varit långsiktigt stabila i Falsterbo medan gluttsnäppan ökat efter sekelskiftet. Frågan är hur stor andel som utgörs av svenska häckare. I Finland har rödbenan minskat signifikant sedan 1980-talet. Där har även skogssnäppan ökat kraftigt, medan grönbenan och drillsnäppan snarast minskat sedan 1980. Detta stöds av en allmän ökning hos skogssnäppan i Falsterbo och i standardrutterna sedan 1998. Däremot ökar även grönbena och drillsnäppa i Falsterbo sedan sekelskiftet, i motsats till häckfågeltaxeringarna.

Måsfåglar – alkor

Efter en tydlig nedgång har antalet skrattmåsar ökat igen sedan 1990-talet. De svenska häckfågeltaxeringarna visar fortfarande en signifikant nedgång medan minskningen planat ut i Danmark de senaste tio åren. Den långsiktiga ökningen av dvärgmås i Falsterbo speglar den kraftiga sentida uppgången i Norrland och Finland (nu 10 000 par) (Olsson 2013, Lehikoinen m.fl. 2019). Även i Mellansverige ökar arten för närvarande (Friberg & Corell 2019). Höstens 485 är emellertid betydligt lägre än fjolårets siffra. På grund av en relativt tidig passage låg ungfågelandelen något över medel (Tabell 3). Den signifikanta uppgången för fiskmåsen i Falsterbo stöds inte särskilt väl av häckfågelinventeringar i de nordiska länderna. Sannolikt kommer en betydande andel av såväl skratt- som fiskmåsarna i Falsterbo österifrån. Silltruten har minskat kraftigt i Östersjön och i Finland är nedgången tydlig sedan 1979 (Below m.fl. 2019). I Falsterbo utgörs emellertid silltrutarna främst av den längs Västkusten häckande underarten intermedius, vilken har ökat i sen tid. Uppgången är ännu tydligare i Danmark. Höstens 176 sträckare ligger klart över medel sedan arten började räknas 2001, medan ungfågelsandelen på 22 % är relativt låg (Tabell 3).

Östersjöbeståndet av skräntärna verkar för närvarande vara relativt stabilt och 2018 häckade 578 par i landet (Friberg & Corell 2019), medan det finska beståndet skattas till 1 000 par (Lehikoinen m.fl. 2019). Efter nykolonisering häckar den sedan 2014 på Saltholm, med 15-17 par 2018 (Lange m.fl. 2019). I Falsterbo har arten trots stora årliga fluktuationer hållit ställningarna väl och återfinns numera bland de signifikant ökande (Tabell 1). Höstens 45 fåglar är en ny rekordnotering. Antalet småtärnor har minskat signifikant sedan 1970-talet, men trenden de senaste åren är mer positiv. Såväl fisksom silvertärna finns med bland de signifikant ökande arterna. Främst silvertärnan har ökat kraftigt längs den finska östersjökusten sedan 1979 (Below m.fl. 2019). Västvindarna i augusti gav återigen sträcksiffror långt över medel. Totalt 13 714 fisktärnor överträffas endast av drygt 16 000 hösten 2014, medan 732 silvertärnor inte är lika imponerande. Som mest räknades 1 951 "fisi" den 15:e, 1 908 den 20:e och 1 806 den 22 augusti. Ungfågelsandelen på 28 respektive 52 % ligger något under respektive över genomsnittet (Tabell 3). Efter en tidigare långsiktig ökning har svarttärnan de senaste tio åren nästan kommit upp bland de signifikant minskande arterna (Tabell 1). Det svenska beståndet verkar hålla ställningarna någorlunda även om antalet rapporterade par var förhållandevis lågt 2018 (Friberg & Corell 2019). Antalet häckare i Skåne har däremot minskat tydligt i sen tid (Bengtsson m.fl. 2019).

Uppenbarligen har gnagartillgången på den ryska tundran varit bättre än på länge. Detta speglas av tio bredstjärtade labbar och rekordsumman 127 fjällabbar. Samtliga var ungfåglar och som mest räknades 46 fjällabbar 6 september (nytt dagsrekord). Även 64 kustlabbar ligger klart över medel. Ungfågelsandelen på 53 % lig-

En fjällabb (1K) passerade Nabben 16 september 2019. Foto: Mattias Ullman.

ger nära medel (Tabell 3). Långsiktigt är arten stabil, men utvecklingen de senaste tio åren är negativ. I Storbritannien återfinns kustlabben numera på rödlistan efter en kraftig sentida nedgång (Holling 2019), medan det finska beståndet klarat sig bättre (Below m.fl. 2019).

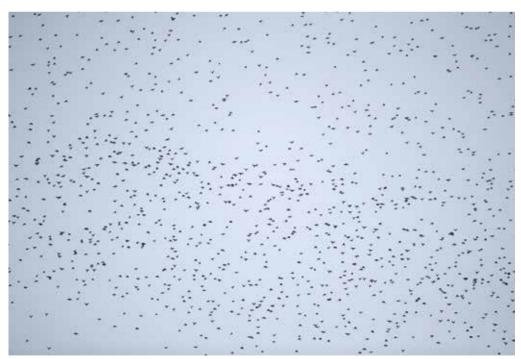
Efter ett bättre år var sillgrissla och tordmule återigen fåtaliga och den förstnämnda är en av de arter som minskat mest (Tabell 1).

Duvor - hackspettar

Efter en kraftig nedgång för skogsduvan, främst under 1990-talet, har trenden vänt liksom i häckfågelinventeringarna i Sverige och Danmark. Höstens 22 623 överträffar det gamla årsrekordet från 2016 med över 8 000. Som mest räknades 4 940 den 3 oktober, en siffra som endast överträffas av drygt 5 000 från 1950. Ringduvan har ökat mer eller mindre kontinuerligt sedan 1970-talet. Efter två något sämre år sträckte hela 999 920 med maximalt 138 000 den 5 oktober och 131 000 följande dag. Arten

är den andra som kommit upp i en miljon på en säsong. Stora antal sedan sekelskiftet stöds av en signifikant uppgång i standardrutterna sedan 1998, medan ökningen startade tidigare i Danmark. Turkduvan är en av de arter som minskat signifikant i Falsterbo under perioden (Tabell 1) trots att häckfågelinventeringarna i Nordvästeuropa inte visar på någon tydlig nedgång utom i Danmark. Detta förklaras inte av att majoriteten numera övervintrar i Sverige, då det finns en signifikant nedgång i de svenska vinterindexen.

Tornseglaren minskar för närvarande i Sverige, Danmark och Finland. Sträcket i Falsterbo är oftast knutet till lågtryckspassager och det är tveksamt hur väl de inräknade siffrorna speglar populationsutvecklingen. En allmän nedgång sedan sekelskiftet bröts av höstens höga 22 000. Dessutom passerade två bleka tornseglare i oktober. Fyra jordugglor ligger över medel och speglar troligen en hyfsad gnagarförekomst i Norrlands skogsland. Enstaka större hackspettar var nere och vände, men något utsträck noterades inte.

Hösten 2019 sträckte närmare en miljon ringduvor. Nabben 4 oktober 2019. Foto: Bengt Grandin.

Varfågel - stare

Varfågeln är en av de arter som är mest beroende av goda gnagarår för att föda upp sina ungar (Kjellén 2017). Höstens 28 sträckare är ett relativt stort antal, vilket rimligen speglar smågnagartillgången i Norrlands inland. Arten är för sällsynt för att omfattas av häckfågelräkningarna före standardrutternas införande, men där är trenden positiv. Generellt har kajan ökat signifikant i Falsterbo under perioden, med en kraftigare uppgång de senaste tio åren (Tabell 1). Totalt 89 000 överträffas endast av rekordsiffrorna från 2016–2017. Som mest räknades 16 300 den 28 oktober. Allmänt har mediandatum senarelagts signifikant under perioden. I häckfågeltaxeringarna är ökningen klar i samtliga nordiska länder. Långsiktigt har antalet råkor snarast ökat i häckfågeltaxeringarna liksom i Danmark, medan antalet sträckare minskat under perioden. Detta förklaras av att fler övervintrar, vilket stöds av signifikant ökande vinterindex. Dock finns en ökning i sträcksiffrorna de senaste tio

åren (Tabell 1). Kråkan är den art som uppvisar den kraftigaste nedgången i Falsterbo (Tabell 1). Efter upp mot 13 000 på 1970-talet sträcker numera under tusen på en säsong. En signifikant nedgång återfinns också i siffrorna från häckfågeltaxeringarna i Sverige och Finland. Då även vinterindex rasat kan minskningen inte förklaras av att fler kråkor övervintrar. Det är därför svårt att hitta en övertygande förklaring till nedgången. I kontrast har beståndet i Danmark snarast ökat något långsiktigt.

Den nästan totala frånvaron av mesar förklaras av en ovanligt god produktion av frukter och frön under hösten. Endast 80 blåmesar utgör den lägsta siffran sedan 1982. Efter en nedgång i samband med några kalla vintrar ökar skäggmesen för närvarande klart igen.

En signifikant ökning av trädlärkor sedan 1990-talet i häckfågelinventeringarna motsvaras inte av standardrutterna. Dock syns en motsvarande uppgång i sträcksiffrorna. Höstens 3 320 är en ny rekordnotering och som mest räkna-

Varfågeln sträckte i relativt stort antal hösten 2019. Foto: David Erterius.

des 745 den 20 oktober. Sånglärkan är en bredfrontsflyttare som inte koncentreras påtagligt till Falsterbo, varför årssummorna fluktuerar en hel del. Totalt 3 675 ligger klart över genomsnittet. Långsiktigt är trenden negativ, men något högre antal sedan sekelskiftet stöds av en mer oförändrad utveckling i häckfågeltaxeringarna de senaste tio åren. En av de arter som uppvisar en tydlig minskning under perioden är berglärkan (Tabell 1). Efter att fjorton sträckare räknades föregående höst är vi åter nere på ett litet antal (Tabell 5).

Ladusvalan minskade fram till 1990-talet, men har sedan ökat till samma nivå som på 1970-talet. Höstens 36 000 ligger klart över medel. En motsvarande uppgång syns i häckfågelräkningarna i Sverige, men däremot inte i Danmark och Finland. Långsiktigt minskar backsvalan signifikant, men utvecklingen har faktiskt vänt de senaste tio åren (Tabell 1). Höstens 5 641 utgör således den högsta siffran på många år, vilket kanske förklaras av ett bra häckningsresultat. Mer nattsvart ser det ut för hussvalan som fortsätter att tappa mark. Nedgången stöds av häckfågeltaxeringar i större delen av Nordvästeuropa, men orsaken är oklar. Den långsiktiga nedgången för stare verkar ha brutits den senaste tioårsperioden. Drygt 136 000 ligger klart över medel och allmänt verkar häckningen ha gått ovanligt bra. Maximalt räknades 23 500 den 20 oktober. Den kontinuerliga nedgången fortsätter dock i häckfågeltaxeringarna från såväl Sverige som Danmark. I Finland har nedgången planat ut sedan sekelskiftet, men någon sådan tendens finns ännu inte i de andra länderna.

Trastar - piplärkor

Såväl björktrast som rödvingetrast återfinns bland de långsiktigt minskande arterna (Tabell 1), vilket överenstämmer med utvecklingen i häckfågeltaxeringarna. Båda fluktuerar mycket och en stor del sträcker på nätterna. Den långsiktiga uppgången för dubbeltrasten är uppenbar (Tabell 1) och stöds av häckfågeltaxeringarna i Sverige och Finland. Antalet sträckande pilfinkar har långsiktigt minskat även om de årliga fluktuationerna varit stora. Efter fjolårets rekordsiffra på 4 260 ligger höstens 480 i alla fall väl över medel. Häckfågel- och vinterindex för pilfink i Sverige är relativt stabila medan utvecklingen varit mer negativ i Danmark och positiv i Finland. Järnsparven är en svårräknad art som helt klart ökat efter bytet av räknare 2001. I häckfågeltaxeringarna bryts en långsiktig nedgång av en signifikant ökning i standardrutterna sedan 1998. I Danmark avbröts minskningen de senaste tio åren, medan beståndet varit långsiktigt stabilt i Finland.

Efter en uppgång till 1980-talet och en minskning under 1990-talet förefaller gulärlan, i likhet med flera tropikflyttande tättingar, öka igen för närvarande. Höstens närmare 50 000 ligger klart över genomsnittet. Som mest bokfördes nya dagsrekordet 9 630 sträckare 11 september. Häckfågeltaxeringarna visar en signifi-

Dubbeltrasten fortsätter att öka i antal. Foto: Bengt Grandin.

Antalet sträckande pilfinkar fortsätter att minska långsiktigt. Nabben 31 augusti 2019. Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

kant uppgång för den sydliga nominatformen sedan sekelskiftet medan utvecklingen inte är lika positiv för den nordliga underarten thunbergi liksom i Finland. I Danmark har beståndet ökat de senaste tio åren efter en tidigare kraftig minskning. Enligt Ottosson m.fl. (2012) utgörs ungefär 85 % av det svenska beståndet av den norrländska underarten thunbergi. Sannolikt är dock andelen lägre bland sträckarna i Falsterbo. Bortsett från tillfälliga nedgångar efter kalla vintrar fortsätter forsärlans långsiktiga ökning och höstens 403 utgör en ny hög siffra. Den starka långsiktiga uppgången syns även i häckfågelsinventeringarna, medan arten faktiskt minskar i Danmark. Fram t.o.m. 1990-talet visar sträcksiffrorna på en dyster utveckling för sädesärlan. Därefter har antalen emellertid stigit något igen till skillnad från häckfågeltaxeringarna. I Danmark syns en minskning endast de senaste tio åren medan en svag långsiktig minskning registrerats i Finland.

Större piplärka har för närvarande en minskande trend i landet (Friberg & Corell 2019). Efter två tomma år registrerades dock två sträckare vid Nabben. Endast två fältpiplärkor överenstämmer med fjolårets bottennotering, varför det ser mörkt ut för arten. Dock visade en specialinventering i Skåne under 2017 på något fler sjungande hanar jämfört med motsvarande räkning 2013 (Olofsson 2018). Förhoppningsvis är det de biotopförbättrande åtgärder som länsstyrelsen inlett som fått effekt. Arten minskar emellertid i hela Nordvästeuropa varför orsakerna kanske främst återfinns i övervintringsområdet i Sahelzonen. Antalet räknade trädpiplärkor i Falsterbo är klart väderberoende, vilket medför stora årliga fluktuationer. Liksom för flera andra tropikflyttare var siffrorna förhållandevis låga under 1990-talet, medan antalen legat över medel sedan 2004. Detta gör att den nu kommit upp på listan över signifikant ökande arter (Tabell 1). Som mest räknades 6 010

den 20 augusti. Trädpiplärkan minskar signifikant sedan 1975 enligt häckfågelräkningarna, men ökar signifikant om man tittar på standardrutterna som inleddes 1998. I Danmark och Finland har dock nedgången fortsatt. Antalet sträckande ängspiplärkor fluktuerar rätt kraftigt, men generellt syns en ökande trend sedan sekelskiftet. Höstens 33 000 ligger klart över medel. Häckfågelräkningarna pekar däremot på en generell minskning i Sverige och Finland, medan utvecklingen vänt i Danmark. I de standardiserade häckfågelräkningarna syns en signifikant uppgång de senaste tio åren i Sverige. Endast fyra rödstrupiga piplärkor överensstämmer med fjolårets bottennotering. Inget tyder på att den långsiktiga nedgången skulle avta och minskningen syns även i spontanrapporteringen. Även skärpiplärkan uppvisar långsiktigt en tydlig nedgång, men det verkar som om utvecklingen vänt de senaste tio åren. Arten är för sparsam för att registreras i häckfågelinventeringarna, men i den finska skärgården har antalen ökat sedan 1986 (Hario & Rintala 2014).

Finkar - sparvar

Kategorin bo/bergfink uppvisar stora årliga fluktuationer som till stor del styr totalsumman sträckare enskilda höstar. Långsiktigt syns ingen tydlig trend. Generellt har antalen dock stigit efter sekelskiftet, vilket motsvaras av en signifikant ökning för bofinken i standardrutterna. Däremot har den minskat de senaste tio åren i Danmark. Höstens drygt 1,8 miljoner överträffas endast av drygt 2,4 miljoner höstarna 1975 och 2012. Generellt finns en klar tendens till ett tidigare mediandatum och höstens högsta siffror utgjordes av 224 000 den 28 september och 419 000 den 1 oktober, vilket utgör relativt tidiga datum. Då bergfinkarna ofta sträcker i tätare, mer sammanhållna flockar går det att uppskatta deras andel av det totala finksträcket. Sedan 2004 har vi för alla större sträckdagar skattat procentandelen bergfink i jämna tiotal. Omräknat slutade uppskattningen på 8 % av totalsumman för bo/bergfink, vilket ligger klart under medel på 12 %. Detta förklaras av att bokollonskörden var en av de största i mannaminne. Vid Rösjön i nordvästra Skåne påträffades under vintern en övernattningsplats med i storleksordningen 5 miljoner bergfinkar. I vårt land liksom i Finland har arten minskat signifikant enligt häckfågeltaxeringarna.

Stenknäcken är huvudsakligen stannfågel, men de låga siffrorna i Falsterbo har ökat klart sedan sekelskiftet. Den finns därför numera med på listan över signifikant ökande arter även om antalen gått ner de senaste tio åren (Tabell 1). I de standardiserade häckfågeltaxeringarna finns en signifikant ökning och även vinterfågelräkningarna visar en tydlig uppgång. Arten har också ökat i Danmark, Finland och Norge (Winnem m.fl. 2019). Domherrens uppträdande är invasionsartat med stora fluktuationer mellan åren utan någon tydlig trend. Höstens låga 45 speglar god frösättning längre norrut. Häckfågelinventeringarna i Sverige och Finland visar på en långsiktig nedgång, medan en signifikant uppgång finns i de standardiserade räkningarna sedan 1998 och den senaste tioårsperioden i Danmark. Tre rosenfinkar ligger under genomsnittet. Till skillnad från en signifikant nedgång i häckfågelräkningarna i Sverige och Finland har antalen i Falsterbo inte minskat så tydligt sedan sekelskiftet. Inte heller ströfynden i Storbritannien har minskat sedan 1990-talet (White & Kehoe 2017). För endast femte gången saknades mindre korsnäbb i sträcklistan och även den större arten var relativt fåtalig. Långsiktigt ökar dock båda arterna.

Grönfinkens tidigare signifikanta uppgång i Falsterbo (med maximalt 121 000 hösten 2006) stöds i såväl vinterräkningar som häckfågeltaxeringar i Sverige, Danmark och Finland. Antalen rasade emellertid därefter rejält, främst som en följd av parasitinfektionen gulknopp *Trichomonas gallinae*. Ett motsvarande ras finns i häckfågeltaxeringarna från hela Norden sedan 2006. Höstens drygt 6000 innebär dock en liten återhämtning och förhoppningsvis innebär detta att arten börjat återhämta sig igen. Vinter-

Långsiktigt uppvisar grönsiskan en signifikant ökning. Nabben 19 oktober 2019. Foto: Tomas Svensson.

hämplingen uppvisar en signifikant långsiktig minskning i Falsterbo. Utvecklingen har dock vänt och den senaste tioårsperioden är siffran i stället signifikant positiv (Tabell 1). Majoriteten häckar i Norge och arten är för sällsynt för att omfattas av häckfågelinventeringarna. Enligt dessa har hämplingen minskat i hela Nordvästeuropa. I Falsterbo registrerades den kraftigaste nedgången i slutet av 1970-talet. Antalen har varit mer konstanta efter sekelskiftet fram till en uppgång som inleddes 2012. Höstens 96 665 utgör den i särklass högsta årssiffran och 35 500 den 13 oktober slår tidigare dagsrekord med hästlängder. Siffror över medel åtta år i rad antyder verkligen att trenden har vänt och de senaste tio åren visar på en signifikant uppgång. En motsvarande ökning syns även i de svenska och finska häckfågeltaxeringarna. Trots stora årliga fluktuationer har gråsiskan ökat klart sedan sekelskiftet. Invandringen av den sydliga underarten cabaret är nog bara en delförklaring till uppgången. Den nordliga no-

minatformen minskar snarast enligt häckfågeltaxeringarna, men de sena sträcktopparna visar att det huvudsakligen är denna underart som styr utvecklingen i Falsterbo. Efter tre bra höstar sträckte endast 368 gråsiskor, vilket speglar den goda frösättningen norrut. Efter en svacka under 1980-talet har antalet sträckande steglitser stigit markant och för närvarande pekar kurvan brant uppåt. Siffrorna från samtliga nordiska häckfågeltaxeringar är klart positiva och även antalet övervintrare ökar signifikant. Totalt 30 gulhämplingar överträffas endast av 34 hösten 2017. Långsiktigt ökar arten vilket förmodligen speglar den lilla skånska populationen. Frösättningen styr andelen övervintrande grönsiskor och de årliga fluktuationerna vid Nabben är förhållandevis stora. Långsiktigt syns emellertid en signifikant ökning, vilken stöds av de standardiserade häckfågelräkningarna sedan 1998 och de finska taxeringarna. Höstens 49 000 antyder att arten inte påverkats lika mycket av god frösättning som många andra.

Kornsparv har endast registrerats utsträckande under elva höstar och trenden är klart minskande. Gulsparven uppvisar en signifikant negativ trend över hela perioden och fjolårets stora antal verkar tyvärr ha varit en engångsföreteelse. Häckfågeltaxeringarna pekar på en likartad successiv nedgång i hela Norden. Den svenska nedgången kan inte förklaras av att en större andel övervintrar, då även vinterindex sjunkit liksom i Danmark. För ortolansparven följdes en uppgång till 1980-talet av en kraftigare minskning sedan dess. Efter att ha uteblivit hösten 2017 sågs i alla fall en fågel de båda senaste höstarna. Den sentida minskningen är slående inom hela det fennoskandiska utbredningsområdet och arten är snart borta som häckfågel söder om Norrland (Sondell 2015). Förhållandena i övervintringsområdet i Västafrika är dåligt kända. Dvärgsparven tenderar att bli en årsviss sträckare i Falsterbo och trenden är klart ökande i landet (Friberg & Corell 2019). Det finska beståndet skattas numera till hela 21 000 par (Lehikoinen m.fl. 2019). Sävsparven har generellt minskat sedan 1970-talet, vilket stöds av en negativ trend i häckfågelräkningarna i Sverige, Danmark och Finland. I sträcksiffrorna finns däremot en klar uppgång sedan sekelskiftet och höstens 3 083 ligger klart över medel. Denna uppgång saknas i häckfågeltaxeringarna. En tänkbar förklaring skulle kunna vara att sentida räknare är bättre på att urskilja sävsparvarna bland mängden sträckande småfåglar, jämfört med den tidigare observatören. Mot detta talar att genomsnittet ökat från 1 924 för den första tioårsperioden efter sekelskiftet till 2 775 de senaste nio åren. Med lite god vilja kan man också skönja en uppgång i de standardiserade häckfågelräkningarna de allra senaste åren. Efter två tomma år räknades faktiskt sex sträckande lappsparvar. Den kraftiga långsiktiga minskningen syns även i de standardiserade häckfågelräkningarna sedan 1998. Snösparven har fluktuerat en hel del, men en tydlig nedgång har ägt rum sedan sekelskiftet (Tabell 1). Höstens 130 utgör dock den högsta siffran sedan 2004. Allmänt förefaller snösparven ha minskat i landet och standardrutterna visar en signifikant nedgång sedan 1998.

STRÄCKANDE FJÄRILAR

Efterhand kommer allt fler rapporter om sträckrörelser hos insekter. Främst handlar det om fiärilar, som ju är lättare att observera. Redan 22 augusti 1995 bokförde jag 22 utsträckande sorgmantlar, en art som inte setts på sträck före eller senare. Höstarna 2004-2006 och 2009 räknades utsträckande dagfjärilar mer systematiskt i samarbete med bl.a. Susanne Åkesson. Årssummorna redovisas i Tabell 4. Främst handlar det om amiral och tistelfjäril som sträcker ut, men även mindre antal av påfågelöga, kålfjäril och rovfjäril registreras årligen. Utsträck sker framförallt i svag medvind från ost eller sydost. Flertalet fjärilar passerar lågt, men enstaka noteras på 50-100 meters höjd. Rimligen passerar ett okänt antal på högre höjd, och kan inte ses från marken. Räkningarna ingick bl.a. i en uppsats om amiralens flyttningsrörelser (Brattström m.fl. 2008) och en om tistelfjärilens sträck (Stefanescu m.fl. 2012). Grovt förenklat handlar det om att fjärilarna flyttar norrut från Medelhavsområdet till norra Europa och tillbaka i ett antal olika generationer. Främst beroende på rådande vindar är antalen som når Sverige olika år högst varierande.

Under maj-juni 2019 upplevde vi det kanske största inflödet någonsin av tistelfjäril till södra delarna av vårt land. Ett tag såg man dem nästan överallt och sammanlagt var sannolikt över en miljon fjärilar inblandade i invasionen. En del av dessa la uppenbarligen ägg och under sommaren började nykläckta fräscha individer dyka upp. Under första halvan av augusti var antalet utsträckare vid Nabben blygsamt även om inga räkningar ägde rum. Inte förrän 25 augusti, med svag till måttlig sydostvind, registrerades större antal. En grov skattning slutade på 200 vardera av amiral och tistelfjäril (Tabell 4). Följande dag försökte vi räkna antalet sträckare mer noggrant, vilket slutade på något fler amiraler. Den 27-28 augusti blåste det fortfarande

TABELL 4 Fjärilssträck vid Nabben, Falsterbo.

Migrating butterflies at Nabben, Falsterbo.

	1995	2004	2005	2006	2009		20	)19	
	22 aug					25 aug	26 aug	27 aug	28 aug
Tistelfjäril Vanessa cardui	?	2	1	2	157	≥200	182	538	504
Amiral <i>V. atalanta</i>	?	35	222	331	20	≥200	337	2152	9582
Påfågelöga Inachis io	?	11	10	13	0	0	0	0	0
Amiral/påfågelöga	?	4	0	11	0	0	0	0	0
Nässelfjäril Aglais urticae	?	0	0	0	1	0	0	0	0
Vinbärsfuks Polygonia c-album	?	0	0	1	0	0	0	0	0
Sorgmantel Nymphalis antiopa	22	0	0	0	0	0	0	0	0
Kålfjäril <i>Pieris brassicae</i>	?	37	19	4	?	?	?	?	2
Rovfjäril <i>P. rapae</i>	?	13	76	39	?	?	?	?	200

svag till måttlig sydostvind. Utsträcket var nu så kraftigt att vi i stället valde att räkna noggrant fem minuter varje halvtimme och sedan multiplicera upp siffrorna Vi delade då upp det så att en räknade norrut och den andra söderut. Passagen var mest intensiv mellan kl. 8 och 12 och minskade sedan rätt snabbt under eftermiddagen. De uppskattade siffrorna presenteras i Tabell 4 och framför allt den senare dagen var passagen imponerande. Den ägde rum på bred front med

något fler fjärilar i söder än i norr. Trots en tydlig koncentration kring Nabben var det uppenbart att sträcket ägde rum på en bred front, som kanske involverade hela Skåne. Säkert är i alla fall att åtskilliga tusen individer var inblandade. Bland övriga arter var det endast rovfjäril som uppträdde i större antral (Tabell 4). När vinden de kommande dagarna gick över på västsektorn upphörde sträcket nästan helt och resten av hösten noterades inga större rörelser.

Sträckande amiral vid Nabben 26 augusti 2019. Foto: Tomas Svensson.

REFERENSER

- Ali, N. Y., Moshøj, C. M., Vikstrøm, T., Fink, M., Jærgensen, K. S. & Eskildsen, D. P. 2019. Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2018. - Fugleåret 2018:11-27. DOF.
- Below, A., Lehikoinen, A., Mikkola-Roos, M., Kurvinen, L. & Laaksonen, T. 2019. Bird populations in Finnish archipelago in 1980-2018. Linnutvuosikirja 2018:56-67.
- Bengtsson, K. 2014. Fiskgjusen i Skåne 2013. Anser 53:2;16-21.
- Bengtsson, K. m.fl. 2019. Rara arter 2019. Anser 58:4; 33-37.
- Brattström, O., Kjellén, N., Alerstam, T. & Åkesson, S. 2008. Effects of wind and weather on red admiral (Vanessa atalanta) migration at a coastal site in southern Sweden. – Animal Behaviour 76:335-344.
- Clements, R., Everett, C. & Messenger, A. 2016. The Hobby – a revised population estimate. *British Birds* 109:316-323.
- Eskildsen, D. P. 2019. Havørnen i 2018. Fugleåret 2018:223-225.
- Friberg, F. & Corell, M. (red.) 2019. Fågelrapport 2018. SOF-BirdLife. Fågelåret 2018:59-178.
- Green, M., Lindström, Å. & Haas, F. 2020. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. - Årsrapport för 2019. Biologiska institutionen, Lunds universitet.
- Haas, F. & Nilsson, L. 2019. Inventeringar av rastande och övervintrande sjöfåglar och gäss i Sverige - Årsrapport från 2018/2019. Biologiska institutionen, Lunds universitet.
- Hario, M. 2014. The occurrence of the nominate Lesser Black-backed Gull in Finland in 2003 and 2013. - *Linnut-vousikirja 2013*: 24-31.
- Hario, M. & Rintala, J. 2014. Population trends of the archipelago birds along Finnish coasts in 1986-2013. - Linnut-vuosikirja 2013:46-53.
- Henry, M. 2018. The changing status of the Pallid Harrier in western Europe. *British Birds* 111: 744-760.
- Holling, M. 2019. Rare breeding birds in the UK in 2017. *British Birds* 112:706-758.
- Kjellén, N. 2017. Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2016. - Fåglar i Skåne 2016:4-55.
- Kjellén, N. 2019. Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2018. - *Fåglar i Skåne 2018*:4-49.
- Lange, P., Christophersen, H. & Christensen, J. S. (red.) 2019. Fugle i Danmark 2018. Årsrapport

- over observationer meddelelse nr. 45 fra Rapportgruppen. - Fugleåret 2018:29-125.
- Lehikoinen, A m.fl. 2019. Breeding population sizes of Finish birds. *Linnut-vuosikirja 2018*:38-45.
- Lehtiniemi, T. 2017. The occurrence of threatened and rare bird species in Finland in 2015. - Linnutvuosikirja 2016:68-77.
- Meller, K., Björklund, H., Saurola, P. & Valkama, J. 2019. Breeding and population trends of common raptors and owls in Finland in 2018. - Linnut-vuosikirja 2018:80-95.
- Novrup L. 2019. Fiskørnen i 2018. Fugleåret 2018:221-222. DOF.
- Olofsson, P. 2018. Fältpiplärkan i Skåne 2017. Anser 57:2; 7-14.
- Olsson, C. 2013. Dvärgmåsen i Sverige 2012. SOF.-Fågelåret 2012:43-49.
- Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S. & Tjernberg, M. 2012. *Fåglarna i Sverige antal och förekomst.* SOF, Halmstad.
- PECBMS. 2017. Population Trends of Common European Breeding Birds 2017. SCO, Prague. www.ebcc.info/pecbm.html
- Rasmussen, L. M., Sørensen, I. H., Mathiesen, A., Christensen, K. B., Schwebs, S. A., Petersen, S. O. & Nyegaard, T. 2019. Hedehøg i Danmark 2018. Fugleåret 2018:228-234. DOF.
- Rees, E. C. & Beekman, H. 2010. Northwest European Bewick's Swans: a population in decline. -British Birds 103:640-650.
- Ryttman, H. 2004. Fiskgjusen i Sverige resultat av riksinventeringen 2001. SOF Fågelåret 2003:81-90.
- Saurola, P. 2019. Finnish Ospreys (Pandion haliaetus) 2017-2018. Linnut-vuosikirja 2018:96-103.
- Sondell, J, 2015. Projekt Ortolansparv 2011-2014. -SOF. - Fågelåret 2014:49-55.
- Stefanescu, C. m. fl. 2012. Multi-generational longdistance migration of insects: studying the painted lady butterfly in the Western Palaearctic. – Ecography 36:474-486.
- Stjernberg, T., Koivusarri, J., J., Nuuja, I., Ollila, T., Keränen, S., Ekblom, H., Laaksonen, T., Lokki, H. & Saurola, P. 2016. Population size and nesting success of the White-tailed Sea Eagle (Haliaeetus albicilla) in Finland 2013-2015. - Linnut-vuosikirja 2015:20-29.
- Tyrén, H. & Hellström, P. 2016. Populationsuppfölj-

ning av fjällvråk i Stora Sjöfallets nationalpark – Inventeringsrapport 2016. NOF, NR.

Vaisänen, R. A.; Lehikoinen, A. & Sirkia, P. 2018. Monitoring population changes of land bird species breeding in Finland 1975-2017. - *Linnut-vuo-sikirja* 2017:16-31.

White, S. & Kehoe, C. 2017. Report on scarce migrant birds in Britain in 2014; Part 2:passerines. -British Birds 110:27-50.

Winnem, A. M., Holtskog, T. & Heggøy, O. 2019. Fugleåret 2017:66-139. NOF.

Wirdheim, A. & Corell, M. (red.) 2017. Fågelrapport 2016. – SOF-Birdlife. - Fågelåret 2016:61-187.

Woodward, I. m.fl. 2020. Population estimates of birds in Great Britain and the United Kingdom. – British Birds 113:69-104.

SUMMARY

Swedish Since 1973 the Environmental Protection Agency has organised counts of the migration passing the southwesternmost point (Nabben) of the Falsterbo peninsula. From 2001 these counts are performed by two observers recording all species from dawn until 14.00 (CET) between August 1 and November 20. As far as possible the age is determined among raptors and some other larger species. The total of 4.3 million migrants is the highest number in the series. Most species probably did quite well due to a fairly normal spring and summer. Rodent numbers in northern Scandinavia were fairly high in the woodland but poor in the mountains. A good production of fruits and seeds further north resulted in an almost total lack of invasive species. Table 1 lists species showing a significant increase or decrease during the period, with the value for the last ten years given separately. Tables 2-3 show the proportion of juveniles since 1986 in raptors, falcons and some other species. This autumns migration divided into ten-day-periods together with the mean 1973-2018 is depicted in Table 5. Up to date information on trends and annual as well as daily figures can be found on the homepage of Falsterbo Bird Observatory: www. falsterbofagelstation.se/index_e.html.

Adult Honey Buzzards occurred in comparatively low numbers (3448), while 495

juveniles is a more normal figure (Tab. 2). After a serious population decline the trend during the last ten years is more positive. Black Kite is doing very well and 59 migrants is second only to 82 in 2017. The proportion of juveniles is increasing (Tab. 2), most likely reflecting more breeding pairs in Sweden. Only 2740 Red Kites is a fairly low number compared to later years, but the increasing Swedish population is now over 4000 pairs. A decreasing proportion of juveniles in later years (Tab. 2) indicate that the higher densities have resulted in fewer fledged young. Also Whitetailed Eagle is doing very well in Northwestern Europe at the moment. After a rather steep increase up until the turn of the century the number of Marsh Harriers has leveled off. The long-term trend in Hen Harrier is negative. This years 342 is however a comparatively high figure and the breeding result was obviously fairly good due to good rodent numbers in the northern woodlands (Tab. 2).

The Pallid Harrier is spreading westwards with at least 17 pairs in Finland in 2018 (Meller et al. (2019). The increase at Falsterbo is obvious, reflected by 40 migrants and a new daily high of 10 on September 7. Montagu's Harrier has fluctuated rather much during the period, but is still hanging on reasonably well. The number of Goshawks has decreased significantly since the turn of the century (Tab. 1), most likely reflecting a negative trend in Fennoscandia. Close to 29 thousand Eurasian Sparrowhawks is a new high figure. More than 1000 birds were counted on eight different days. On the other hand the secondmost common raptor, the Common Buzzard, had a fairly poor year. The highest daily count was 3883 on October 28, a rather late date. Rodents were scarce in the mountains and the Rough-legged Buzzard had a poor year with relatively few juveniles (Tab. 2). The positive long-term trend in the Osprey has slowed down somewhat during the last decade. Common Kestrel did fairly well due to more rodents in the northern forests. A total of 12 Red-footed Falcons reflects a strong invasion of juveniles during early autumn. In Merlin 253 is slightly up after two poor years, but the trend during the last ten years is clearly negative (Tab. 1). The number of Hobbies was comparatively low but the long-term trend is clearly positive. The increasing Peregrine did well with 121 migrants being the second highest figure so far. The high proportion of juveniles (Tab. 2) indicate a good breeding season. Rare raptors included 1 Short-toed Eagle, 2 Spotted Eagles and 1 Steppe Eagle.

The high number of almost 37 thousand Brent Geese is partly explained by a good breeding season (Tab. 3). The Barnacle Goose shows a very steep increase (Tab. 1) and is now the third most common migrant. On October 4 a new daily high of 216 300 was counted. Increasing numbers of Bean Geese in later years constitutes almost totally of the tundra-breeding subspecies rossicus. Also White-fronted Goose is clearly doing well. Lower numbers of Grey-lag Geese in later years is explained by more birds staying in Sweden until late autumn. Decreasing numbers in Mute Swan during later years is due to more birds wintering north of Falsterbo. The same is true in Whooper Swan, but numbers are still increasing at Falsterbo. The general increase continues in Widgeon, Gadwall, Pintail, Shoveler and Common Teal. More birds wintering north of Falsterbo may explain a general decline in Mallard and Goldeneye. Common Pochard and Scaup also seem to be on the way down. After an increase up until the 1990:s the number of Common Eiders has decreased again, reflecting a sharp decline in the Baltic. Common Scoter shows a sharp increase (Tab. 1), with 45 thousand migrants as well as 16 450 on September 18 constituting new all time highs. Also Velvet Scooter has occurred in high numbers the last decade and Red-breasted Merganser was again well above average.

Divers as well as grebes are doing generally well, although this is probably partly due to a better coverage since 2001. Three Black Storks is a good figure, but the long-term trend is fairly stable. The White Storks originate in the successful Swedish

reintroduction programme. A total of 480 Grey Herons is a new high number and the explosive increase in Great Egret continues (Tab. 1). Lowpressures with westerly winds in August resulted in a good passage of waders, gulls and terns. Later on higher numbers of juveniles compared to most later autumns indicate a fairly good breeding result on the Russian tundra. There is no long-term trend in the Oystercatcher. Plovers like Ringed, Little Ringed, Grey and Golden are doing well at the moment. The general decrease in Lapwing shows signs of slowing down in later years. Among the arctic Calidris-waders most species seem to have had a good breeding season. Exceptions are Sanderling and Little Stint as well as Turnstone. Ruff is clearly decreasing as a breeder in Northwestern Europe but the migrants at Falsterbo, breeding on the Russian tundra, seem to be doing better. The few Broad-billed Sandpipers are if anything increasing. Bar-tailed Godwit and Whimbrel are clearly increasing, while the general decrease in Curlew continues. Most of the Tringa-waders are doing generally well at the moment.

Little Gull is increasing in Northern Fennoscandia reflected by more migrants at Falsterbo. Black-headed Gull shows a long-term decrease, but numbers have risen since the 1990:s. The Common Gull shows a more continues increase over the period. Most Lesser Blackbacked Gulls at Falsterbo belong to the western subspecies intermedius, which is increasing along the Swedish west coast and in Denmark. The fairly low numbers of Caspian Tern are increasing at the moment, reflected by 45 migrants as a new all time high. Little Tern seems to be recovering from a long-time decrease. Numbers in Common and Arctic Terns were again high and both species show a long-term increase. Close to 14 thousand Common Terns is the second highest number so far. Black Tern shows a clear decrease the last ten years (Tab. 1). Good numbers of rodents on the Russian tundra is reflected by 10 Pomarine and the all time high of 127 Long-tailed Skuas, all juveniles. The number of Arctic Skuas was above average (Tab. 5) and the long-term trend is still stable. After one better season numbers of Guillemot and Razorbill were again low.

The Stock Dove is doing well, with in total 22 643 migrants and 4940 on October 3 being the highest figures so far. Wood Pigeon shows a general increase over the whole period and for the first time almost reached one million migrants The best day was October 5 with 138 thousand. The number of migrating Common Swifts fluctuates markedly, but a general decrease can be seen after the turn of the century, in spite of this years high 22 thousand. Four Short-eared Owls as well as 28 Great Grey Shrikes probably reflect a fairly good breeding up north. The long-term increase in Jackdaw continues even if numbers were down after the two exceptional years 2016-2017. A general decrease in migrating Rooks since the turn of the century is primarily caused by a higher proportion of wintering birds. All Swedish census data show a heavy decline in the Hooded Crow over the period. The almost total lack of migrating tits is explained by a very good production of seeds further north. Woodlark was more common at Falsterbo during the 1950:s. After a long decline numbers have generally increased since the early 1990:s, with 3320 migrants as a new record number. As in the breeding censuses Skylark numbers have decreased since the 1970:s, but show some recovery in later years. Shore Lark is decreasing fast as a breeder in northern Scandinavia and only five migrants is a new low number.

Barn Swallow decreased until the 1990:s but has since then increased to the same level as in the 1970:s. Sand Martin shows an obvious negative long-term trend, but numbers the last ten years surprisingly show a positive trend (Tab. 1). The decline in House Martin is even steeper and there are no signs of any recovery. There are indications that the long-term negative trend in the Starling has levelled out in later years and 136 thousand is a new high figure. The highest daily count was 23 500 on October 20. Most thrushes did poorly and the Mistle Thrush is the only species generally

increasing at the moment. After last autumns record number of 4260 Tree Sparrows this years 480 is still above average. Yellow Wagtail has done better this century after a previous decline. A total of 9630 migrants on September 11 is the highest number so far. The Grey Wagtail shows a continues increase over the period. A general decline in White Wagtail can be seen also in the breeding censuses. The population of Tawny Pipit has decreased to only 33 males in Scania in 2013 (Olofsson 2018), mirrored by an all time low of only two at Falsterbo. The trend in Tree Pipit is positive at the moment and it has recently entered the list of significantly increasing species (Tab. 1). Meadow Pipit has fluctuated fairly much but seems to be doing fairly well at the moment. Only four Red-throated Pipits is the lowest figure so far and the trend is significantly negative. In Rock Pipit an earlier decrease seems to have halted in later years.

The highly fluctuating numbers of migrating Chaffinch/Brambling is the main factor governing the annual total at Falsterbo. This years 1.8 million is surpassed only by 2.4 million in 1975 and 2012. Estimates of the proportion of Brambling resulted in 8 %. Large numbers wintered in Scania due to an exceptional crop of beech mast. The Bullfinch is more or less irruptive, with this years figure well below average. Three Common Rosefinches is below average in a decreasing species. For the fifth time in the series no Common Crossbills were counted and also the number of Parrot Crossbills was low. The European Greenfinch increased markedly over most of the period. However since 2007 a sharp decline caused by the parasite infection Trichomonas gallinae has occurred. The total of 6000 is at least well up compared to the extremly low figures from 2016-2017. After a long decrease the number of Twites has been more stable during the last decade. Linnet has decreased significantly since 1973, but in contrast shows a significant increase the last ten years (Tab. 1). The total of almost 97 thousand as well as 35 500 migrants on October 13 are well above

the old record figures. After two irruption years the number of Redpolls was really low. A total of 30 Serins most likely reflects an increase in the small Swedish population. In spite of fairly large annual fluctuations the general increase in the Eurasian Siskin is supported by breeding counts in Sweden and Finland. Most buntings seem to be declining with a general negative trend in Yellowhammer, Ortolan Bunting, Reed Bunting, Lapland Bunting and Snow Bunting. Most of them occurred in numbers well below average, including six Lapland and only one Ortolan Bunting. Reed Bunting shows a general increase since the turn of the century and this years 3083 is well above average. Little Bunting tends to become annual at Falsterbo, probably reflecting increasing number of breeders in Finland.

Migration of butterflies have been recorded irregularly at Nabben, Falsterbo. During the autumns 2004-2006 and 2009 counts were performed in a more standardized way. The results are presented in Table 4. This autumn a

strong passage of Red Admiral and Painted Lady was recorded in southeasterly winds during 25-28 August (Tab. 4). Numbers like this have not been seen previously.

NILS KJELLÉN Biologiska Inst., Ekologihuset SE-223 62 Lund nils.kjellen@biol.lu.se

TABELL 5 Sträcket i Falsterbo hösten 2019 uppdelat på dekader samt medel för perioden 1973–2018.

Migration at Falsterbo in the autumn 2019 divided in decades and mean 1973-2018.

TABELL 5 - FORTS.

Medel	Mean	0	-	12	183	우	9	268	6546	-	-	-	7	20179	8	657	262	7	∞	-	1273	15	20	903	4506	1988	302	83	603	869	325	1163	4	-	20	233	299	37	265
Totalt N	Total I	21	က	106	480									28904 2																				2	27	258	211	22	775
	Nov 2	-																																0	0	0	0	0	0
	Nov 1	_	0	0	24	7	0	0	0	0	0	0	0	20	_	0	က	_	0	0	138	0	0	2	49	0	0	0	0	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Okt 3	2	0	0	37	9	4	-	0	0	0	-	7	2569	-	-	41	0	0	0	351	0	7	92	4414	806	0	0	292	64	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Okt 2	2	0	0	10	က	4	0	-	0	0	0	0	2456	0	∞	51	-	0	0	09	0	0	35	12	163	0	0	0	56	17	0	0	0	0	0	0	0	51
	Okt 1	_	0	7	48	22	0	2	4	-	-	0	2	3675	0	30	92	2	0	0	1730	15	28	88	2586	10022	0	9	0	∞	61	2	0	0	0	0	0	0	4
	Sep 3	0	0	0	20	116	_	_	40	0	-	0	0	3212	0	29	29	က	0	0	130	က	0	26	324	43	0	0	20	14	12	10	0	0	0	-	0	0	61
	Sep 2	က	0											•											•												32		
	Sep 1	-	0	0	61	15	0	161	2382	0	0	0	0	4300	0	265	10	20	က	0	17	18	2	0	63	က	16	9	0	8	28	259	0	0	_	40	36	Ξ	118
	Aug 3	_	7	97	11	7	0	122	1250	0	0	0	0	4871	0	295	_	_	က	0	20	13	9	0	12	0	52	24	0	306	26	290	က	0	2	74	15	က	250
	Aug 2	0	_	0	86	_	0	92	46	0	0	0	0	317	0	31	2	0	0	_	0	0	0	0	0	0	97	38	0	272	289	763	4	2	13	70	101	2	176
	Aug 1	0	0	0	43	0	0	9	0	0	0	0	0	83	0	=	_	0	0	rgus 0	0	0	0	0	0		S	9	0	23	62	269	_	0	=	9	27	_	9
יסבואטר.		P. cristatus	Ciconia nigra	C. ciconia	Ardea cinerea	A. alba	Morus bassanus	Pandion haliaetus	Pernis apivorus	Circaetus gallicus	Clanga clanga	Aquila nipalensis	A. chrysaetos	Accipiter nisus		Circus aeruginosus	C. cyaneus	C. macrourus	C. pygargus	C. macrourus/C. pygar	Milvus milvus	M. migrans	Haliaaetus albicilla	$\approx$	B. buteo		Haematopus ostralegu	Recurvirostra avosetta	Vanellus vanellus		P. squatarol		are <i>Ch. dubius</i>	Ch. morinellus	Numenius phaeopus	N. arquata		Arenaria interpres	Calidris canutus
IABELL 3 - FORIS.		Skäggdopping	Svart stork	Vit stork	Gråhäger	Agretthäger	Havssula	Fiskgjuse	BivråK	Ormörn	St skrikörn	Stäppörn	Kungsörn	Sparvhök	Duvhök	Brun kärrhök	Blå kärrhök	Stäpphök	Ängshök	Stängshök	Röd glada	Brun glada	Havsörn	Fjällvråk	Ormvråk	Trana	Strandskata	Skärfläcka	Tofsvipa	Ljungpipare	Kustpipare	Större strandpipare	Mindre strandpipare	Fjällpipare	Småspov	Storspov	Myrspov	Roskarl	Kustsnäppa

TABELL 5 - FORTS.

`						51 5542																										8 8					٦r.	~~-~~
Tota																					48		795	17	4	F	1371	73	Ö	ני)		_	0	1	_	_	Omr.	
Nov 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	200	2	0	1159	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Nov 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	_	336	0	0	296	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	0	0
Okt 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	493	28	0	280	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	∞	∞	0	0
Okt 2	0	0	0	0	-	151	-	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	280	<u></u>	0	492	က	0	0	0	0	0	0	0	_	0	0	-	2	0	0
Okt 1	0	0	0	0	0	340	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	493	18	0	395	0	0	0	-	-	0	0	0	2	0	0	7	-	_	0
Sep 3	7	0	0	0	0	400	0	-	0	33	0	0	0	0	0	0	_	7	_	1297	384	0	1054	28	4	0	13	_	15	0	7	0	9	4	_	7	0	0
Sep 2	Ξ	2	2	2	<u></u>	1150	0	က	0	27	0	0	0	4	0	0	18	<u></u>	0	982	15	0	434	22	0	-	95	9	200	က	N	0	45	28	S	-	0	-
Sep 1	21	0	12	2	17	1300	0	15	0	46	0	7	က	Ξ	0	21	16	45	0	633	Ξ	-	270	49	9	_	499	30	223	_	0	0	2	93	0	0	0	0
Aug 3	29	က	92	-	2	880	0	7	0	23	_	9	2	21	0	22	23	37	0	2472	4	0	1318	o	12	က	363	7	2183	တ	0	0	2	-	0	0	0	0
Aug 2	157	_	20	0	13	940	0	18	-	09	4	2	46	29	0	174	44	8	0	970	4	0	778	56	12	61	2079	106	7154	17	0	0	2	-	0	0	0	0
Aug 1	38	0	20	2	4	890	0	0	0	17	0	Ŋ	∞	58	_	36	<u></u>	44	0	s 1419	_	0 .ر	512	4	Ξ	44	535	28	266	2	0	0	_	0	0	0	0	0
	C. pugnax	C. falcinellus	ferrugi	C. temminckii	C. alba	C. alpina	C. maritima	C. minuta	C. melanotus	Gallinago g		Actitis hypoleucos	Tringa ochropus	T. totanus	T. stagnatilis	T. glareola	T. erythropus	T. nebularia	Rissa tridactyla	Croicocephalus ridibundus	Hydrocoloeus minutus	Ichthyaetus melanoceph	Larus canus	L. fuscus	Hydroprogne caspia	Sternula albifrons	Sterna hirundo	S. paradisaea	S. hirundo/S. paradisea	Chlidonias niger	Stercorarius skua	S. pomarinus	S. parasiticus	S. longicaudus	Uria aalge	Alca torda	U. aalge/A. torda	Cepphus grylle
	Brushane	Myrsnäppa	Spovsnäppa	Mosnäppa	Sandlöpare	Kärrsnäppa	Skärsnäppa	Småsnäppa	Tuvsnäppa	Enkelbeckasin	Smaln. simsnäppa	Drillsnäppa	Skogssnäppa	Rödbena	Dammsnäppa	Grönbena	Svartsnäppa	Gluttsnäppa	Tretåig mås	Skrattmås	Dvärgmås	Svarthuvad mås	Fiskmås	Silltrut	Skräntärna	Småtärna	Fisktärna	Silvertärna	Fisk/silvertärna	Svarttärna	Storlabb	Bredstjärtad labb	Kustlabb	Fjällabb	Sillgrissla	Tordmule	Sillgr/tordm	Tobisgrissla

TABELL 5 - FORTS.

It Medel		0 296966		_	٥.								7 39224							5 1832						_										6 1238		25
Totalt Total		999920		0	) 22402	0	86 -	1	- 25	3	3 12		89407						332	367	0	) 564	36057	154		136410						) 48	1 27	) 4972	40	1096	0	
Nov 2		) 2650	_	0	0	0	`	0	`	0	(·)		1430						3	~ ·	٥	0		_	$\overline{}$	3260	0	0	0	0	0	0	· ~	0	`	٠	0	_
Nov		33800		0	_	0	0	_	0	_	0		6500									0	4,7	•		2070	_	_	_		2	4(	C		7		0	
Okt 3		380650		2	0	_	19	0	14	0	7	12	51120	1725	220	20	0	28	213	920	2	_	48	_	0	45520	0	2000	9	0	1900	06	27	0	35	9	_	C
Okt 2	2885	148720									4		18140									_	287	0	2	54920	_	10	1285	5	195	350	128	5	99	23	0	C
Okt 1	13290	433630	0	_	0	0	82	0	39	_	15	9	12207	1995	37	40	2	0	1022	902	0	5	734	4	0	9070	0	0	0	30	438	0	34	14	92	97	0	C
Sep 3	2033	400	0	0	4	0	228	_	62	2	30	_	10	14	0	0	0	0	282	172	0	97	7888	21	0	8490	0	0	0	40	0	0	62	199	121	336	_	C
Sep 2	1884	70	0	0	9	0	104	0	22	9	36	_	0	0	0	0	0	0	က	0	0	180	12730	42	0	2930	0	0	0	0	0	0	9	3175	29	313	0	C
Sep 1	131	0	_	0	39	0	103	က	40	19	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	252	2805	99	0	740	0	0	0	0	0	0	9	15160	34	131	0	-
Aug 3			က				339						0															0	0	0	0	0	7	18000	<u></u>	166	0	-
Aug 2		0	0	0	17270	0	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2697	1293	433	0	1520	0	0	0	0	0	0	0	13155	_	2	0	C
Aug 1	0	0	0	0	0	0	25	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0					0			1280	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0	C
	Columba oenas	C. palumbus	Cuculus canorus	Asio flammeus	Apus apus	A. pallidus	Falco tinnunculus	F. vespertinus	F. columbarius	F. subbuteo	F. peregrinus	Lanius excubitor	Corvus monedula	C. frugilegus	C. corone	Periparus ater	Remiz pendulinus	Panurus biarmicus	Lullula arborea	Alauda arvensis	Eremophila alpestris	Riparia riparia	Hirundo rustica	Delichon urbicum	Aegithalos caudatus	Sturnus vulgaris	Turdus merula	T. pilaris	T. iliacus	T. philomelos	T. viscivorus	Passer montanus	Prunella modularis	Motacilla flava	M. cinerea	M. alba	Anthus richardi	A campetris
	Skogsduva	Ringduva	Gök,	Jorduggla	Tornseglare	Blek tornseglare	Tornfalk	Aftonfalk	Stenfalk	Lärkfalk	Pilgrimsfalk	Varfågel	Kaja	Råka	Kråka	Blåmes	Pungmes	Skäggmes	Trädlärka	Sånglärka	Berglärka	Backsvala	Ladusvala	Hussvala	Stjärtmes	Stare	Koltrast	Björktrast	Rödvingetrast	Taltrast	Dubbeltrast	Pilfink	Järnsparv	Gulärla	Forsärla	Sädesärla	Större piplärka	Föltcinlärke

TABELL 5 - FORTS.

													Totalt	Medel
		Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Tota/	Mean
ngspiplärka	A. pratensis	0	0	0	0	3171	14800	_	10700	751	101	45	33028	10166
	A. trivialis	0	9340	16300	6392	409	255	$\overline{}$	က		0	0	32719	24880
Rödstr piplärka	A. cervinus	0	0	0	-	-	2	0	0	0		0	4	53
	A. petrosus	0	0	0	2	16	23	∞	_	-		0	52	36
	Fringilla coelebs/F. mont	tifr. 0	0	0	0	48495	501040	516300	578500	210840		11600	1873385	822257
	Coccothraustes coccoth	hr. 0	0	0	0	0	_	_	6	2		0	48	16
	Pyrrhula pyrrhula	0	0	0	0	0	0	0	0	-	33	Ξ	45	066
	Carpodacus erythrinus	_	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	က	2
	Chloris chloris	0	0	0	0	0	40	125	2305	3070	335	310	6185	35814
	Linaria flavirostris	0	0	0	0	0	0	0	12	962	2400	280	3987	1935
Hämpling	L. cannabina	0	0	0	0	2160	27755	7880	51900	6250	540	180	96665	24802
	Acanthis flammea	0	0	0	0	0	0	30	45	233	99	4	368	3795
	Loxia pytyopsittacus	0	0	0	0	0	0	_	_	107	9/	97	282	798
	Carduelis carduelis	0	0	0	0	32	420	380	9311	8215	2560	940	21861	4285
	Serinus serinus	0	2	_	0	-	0	9	17	_	2	0	30	∞
Grönsiska	Spinus spinus	0	0	0	0	140	4045	8820	15550	6020	8520	5860	48955	42570
	Emberiza calandra	0	_	0	0	0	0	0	0	0	0	0	_	0
	E. citrinella	0	0	0	0	0	0	_	164	313	314	131	923	2741
>	E. hortulana	0	0	0	_	0	0	0	0	0	0	0	_	33
Dvärgsparv	E. pusilla	0	0	0	0	0	0	0	0	0	_	0	_	0
	E. schoeniclus	0	0	0	17	138	921	460	1208	214	105	20	3083	1594
	Calcarius lapponicus	0	0	0	_	0	_	_	0	_	0	N	9	14
	Plectrophenax nivalis	0	0	0	0	0	0	0	0	2	22	53	130	138
		13404	67525	77648	44961	136205	634727	1349875 102335	1023357	829270	80124	33183	4290279	1835611